

Hagvísar Seðlabanka Íslands

Yfirlit um þróun efnahagsmála

Seðlabanki Íslands
Febrúar 2005

Yfirlit efnahagsmála

- Verðbólga fór yfir þolmörk verðbólguþröðvæðisins í febrúar og mældist 4,5%. Um helmingur hækkunar vísitölunnar skýrist af hækkun húsnæðisliðar hennar, sem hefur hækkað um 14% á einu ári. Verðlag opinberrar þjónustu hefur einnig hækkað töluvert umfram hækkun vísitölunnar eða um 7,2%. Þjónusta einkaaðila, sem vegur tæplega fjórðung í vísitölu neysluverðs, hækkaði um 3,6% og lagði umtalsverðan skerf til hækkunar hennar. Verulega hefur hins vegar dregið úr verðhækkun bensíns og olíu undanfarna mánuði og áhrif hennar á tólf mánaða hækkun vísitölunnar námu einungis 0,2% í febrúar.
- Vöruviðskipti í desember sl. benda til þess að ör vöxtur innflutnings og útflutnings haldi áfram. Á árinu 2004 nam halli á vöruviðskiptum tæplega 40 ma.kr sem er svipað og á árinu 2000. Útflutningur jókst um rúma 22 ma.kr. á föstu gengi, en innflutningur um rúma 43 ma.kr.
- Aflabrogð voru góð í byrjun árs. Útflutningsverðlag sjávarafurða hefur hækkað hratt frá því í sumar og var í janúar 10% hærra en það var um mitt sumar. Þar með er lækkinin sem hófst vorið 2003 gengin til baka (sjá mynd 32).
- Akoma ríkissjóðs batnaði um 20 milljarða króna á milli árána 2003 og 2004 eins og stefnt var að í fjárlögum. Aukin umsvif í þjóðarbúskapnum skiluðu tæplega 7% meiri tekjum að nafnvirði en að var stefnt en gjöld fóru 2% fram úr áætlun. Einkaneysla og innflutningur jukust töluvert umfram forsendur fjárlaga en einnig jukust tekjur af tekjuskatti lögaðila meira en gert hafði verið ráð fyrir og aukin umsvif á fasteignamarkaði skiluðu ríkissjóði auknum tekjum af stimpilgjöldum. Fram úr áætlun fóru hagsveiflutengd útgjöld til atvinnuleysis- og vaxtabóta, en einnig útgjöld vegna fæðingarorlofs og mest var framúrkeýrslan á sviði mennta- og samgöngumála í krónum talið.
- Hráolíuverð hefur haldist hátt undanfarnar vikur og virðast áhyggjur af sveiflum í framboði ýta undir hráolíuframleiðendum. Ónýtt afkastageta er lítil hjá hráolíuframleiðendum og verð þess vegna mjög næmt fyrir óvæntum breytingum á framboði eða eftirspurn. Nýútkomin spá International Energy Agency (IEA), sem gerir ráð fyrir minni framleiðslu á þessu ári í ríkjum utan OPEC á sama tíma og almenn eftirspurn vex, eykur einnig á áhyggjur af olíuverði. Framvirkt verð bendir til þess að verð haldist hátt næstu mánuðina.

I Verðlagsþróun og verðbólguvæntingar

Verðbólga fór yfir þolmörk verðbólguþröðvæðisins í febrúar og var 4,5%. Húsnæðisliður vísitölunnar skýrir aukna verðbólgu að mestu leyti. Markaðsverð húsnæðis hækkaði um 2,8% milli mánaða og hefur húsnæðisliðurinn hækkað um 14% á einu ári. Gjaldskrár opinberrar þjónustu héldu áfram að hækka á milli mánaða og nam hækkunin 1%. Bensín- og olíuverð stóð nánast í stað á milli mánaða, en árshækkun þess nam 4,9%. Útsöluáhrifin voru svipuð og í fyrra og lækkaði verð á fatnaði um 4,9% frá fyrra mánuði.

Verðbólguvæntingar mældar með verðbólguálagi ríkisskuldabréfa lækkuðu nokkuð í febrúar frá fyrra mánuði. Það sem af er febrúar (22. febrúar) voru verðbólguvæntingar, mældar með þessum hætti, að meðaltali 3,8% bæði til tveggja ára og til fimm ára. Í janúar var verðbólguálag ríkisskuldabréfa að meðaltali 3,9% bæði til tveggja ára og fimm ára. (Þann fyrirvara verður að hafa um þróun reiknaðs verðbólguálags að undanfögnu að skuldabréfaflokkurinn RIKS 05, sem notaður er við útreikningana er á gjald-daga í apríl 2005. Því hafa lítil viðskipti verið með þann flokk að undanfögnu.)

- Vísitala neysluverðs hækkaði um 0,21% í febrúar frá fyrra mánuði.
- Kjarnavísitala 1 (án búvöru, grænmetis, ávaxta og bensíns) hækkaði um 0,3% milli mánaða og var tólf mánaða hækkun hennar 4,5%.
- Kjarnavísitala 2 (kjarnavísitala 1 án opinberrar þjónustu) hækkaði um 0,3% en tólf mánaða hækkun hennar var 4,3%.
- Vísitala neysluverðs án húsnæðis lækkaði um 0,26% milli mánaða og var tólf mánaða hækkun hennar 2,3%.
- Verðlag þjónustu einkaaðila (almenn þjónusta) hækkaði um 0,49% frá fyrri mánuði og 3,6% á tólf mánuðum.

II Framleiðsla og eftirspurn

Fáar nýjar vísendingar hafa komið fram um veltu frá útgáfu síðustu Hagvísu, en þær sem liggja fyrir benda til svipaðs vaxtar og í lok síðasta árs.

Meiri bjartsýni virðist ríkja í atvinnulífinu ef marka má könnun sem Samtök atvinnulífsins (SA) gerðu á fjárfestingaráformum aðildarfyrirtækja sinna í janúar. Fleiri hyggjast fjárfesta meira í ár en fram kom í sambærilegri könnun á síðasta ári, eða 27% í stað 22%, og álíka margir hyggja á svipaða fjárfestingu og þá eða tæplega 50%. Fleiri fyrirtæki á höfuðborgarsvæðinu boða aukna fjárfestingu, en því er öfugt farið á landsbyggðinni. Mest breyting er á áformum fyrirtækja í verslun og þjónustu þar sem um fimmtungi fleiri fyrirtæki ætla að auka fjárfestingu en draga úr henni. Í sambærilegri könnun í fyrra voru fjárfestingaráform í þessum geira u.þ.b. í jafnvægi. Vaxandi fjöldi auglýsinga eftir starfsfólki bendi einnig til vaxandi eftirspurnar eftir fólki til þjónustustarfa. Fjárfestingaráform iðnfyrirtækja virðast vera í jafnvægi og heldur meiri en á sama tíma í fyrra. Útvegsfyrirtæki sem hyggjast draga saman fjárfestingu voru u.þ.b. þriðjungur fleiri en þau sem vildu auka hana og fiskvinnslufyrirtæki 40% fleiri. Þetta er svipuð niðurstaða og í könnuninni í fyrra.

Hækkun væntingavísitölu Gallup í janúar virðist hafa verið tímabundin því hún lækkaði aftur í febrúar. Allir undirliðir vísitölunnar lækkuðu en væntingar til sex mánaða sýnu mest. Gildi vísitölunnar er nú lægra en á sama tíma í fyrra en hærra en bæði þriggja og tólf mánaða meðaltal hennar.

- Svipuð aukning varð á dagvöruveltu í janúar sl. frá sama mánuði árið á undan og var milli ára 2003 og 2004, eða 3,1% að raunvirði.
- Í janúar var selt 38% meira sement en fyrir ári, sem er heldur meiri vöxtur en að meðaltali síðustu 6 mánuði. Fimmtungur sölunnar fór til stóriðjuframkvæmda.
- Í febrúar lækkaði væntingavísitala Gallup um 8 stig og mældist 121,2 stig.

III Utanríkisviðskipti og ytri skilyrði

Halli á vöruskiptajöfnuði nam um 4 ma.kr. í desember, sem er töluverð aukning frá sama tíma ári áður, en svipað meðaltali undanfarinna 9 mánaða. Mikil aukning var frá árinu áður bæði í útflutningi og innflutningi. Innflutningur flestra vöruflokka jókst, sýnu mest innflutningur á flutningatækjum. Svipaða sögu er að segja um útflutning en töluverð aukning varð í öllum vöruflokkum, að landbúnaðarafurðum undanskildum. Hlutfallslega varð mest aukning í útflutningi á ferskum fiski en samdráttur varð í útflutningi á sjófrystum fiski.

Aflabrögð voru mjög góð í janúar, fyrst og fremst vegna mikils loðnuafla. Aflaverðmæti á föstu verðlagi jókst um nærri fjórðung. Útflutningsverðlag sjávarafurða

í erlendra mynt hækkaði um 2% í janúar og var þá 8% hærra en í sama mánuði árið á undan. Svipuð hækking varð á verði botnfiskafurða. Þar með er verðlækkun sem hófst vorið 2003 gengin til baka.

Hráolíuverð virðist næmt fyrir óvæntum breytingum á framboði eða eftirspurn og hefur haldist hátt undanfarnar vikur enda ónýtt afkastageta lítil hjá hráolíuframleiðendum. Verð iðnaðarvöru hefur hækkað í dollurum talið það sem af er þessu ári, en matvælaverð hefur nánast staðið í stað. Álverð hefur hækkað töluvert í febrúar og var rúmlega 5% hærra 21. febrúar en að meðaltali í janúar.

- Útflutningur í desember var um 33,4% meiri á föstu gengi en á sama tíma fyrir ári.
- Verðmæti útfluttrar iðnaðarvöru jókst um 41,5% og verðmæti útfluttra sjávarafurða jókst um 28%.
- Vöruinnflutningur í desember var 39,6% meiri á föstu gengi en fyrir ári.
- Innflutningur flutningstækja án skipa og flugvéla jókst um 124%, aðallega vegna ríflega 270% aukningar í innflutningi á fólksbílum.
- Afli var 128 þús. tonnum meiri í janúar en fyrir ári sem skýrist nánast alfarið af auknum loðnuafli.
- Bensínverð á heimsmarkaði var um 20% hærra 18. febrúar en í lok síðasta árs.

IV Vinnumarkaður

Enn dregur úr atvinnuleysi og lausum störfum hjá vinnumiðlunum fjölgar, mest á höfuðborgarsvæðinu. Árstíðarleiddrétt atvinnuleysi minnkaði um 0,1% í janúar frá fyrri mánuði og var 2,6%, sem er svipað og um mitt ár 2002.

Í janúar hækkaði launavísitalan um 2,2% frá fyrra mánuði og hefur hækkað um 6,6% frá sama mánuði 2004. Flest launafólk fékk a.m.k. 3% launahækkun á árinu 2004. Í byrjun janúar sl. fékk starfsfólk á almennum vinnumarkaði og hluti starfsmanna sveitarfélaga 3% kjarasamningsbundna launahækkun. Enn er ósamið við flesta hópa starfsmanna ríkisins. Launaskrið virðist því almennt ekki vera farið að gera vart við sig.

- Laus störf hjá vinnumiðlunum voru tvöfalt fleiri á tímabilinu nóvember 2004 til janúar 2005, miðað við sama tíma fyrir ári.
- Útgáfa nýrra atvinnuleyfa var tvöfalt meiri á sama tímabili miðað við sömu mánuði árið á undan.
- Kaupmáttur launa jókst um 2,6% í janúar sl. frá sama mánuði árið á undan.

V Opinber fjármál

Bráðabirgðaniðurstöður úr greiðslubókhalda ríkissjóðs fyrir árið 2004 sýna að áform fjárlaga um 20 ma.kr. afkomubata náðust vegna meiri hagvaxtar en gert hafði verið ráð fyrir. Bæði tekjur og gjöld hækkuðu talsvert umfram áætlun fjárlaga. Afgangurinn nam um ½% af landsframleiðslu ársins en var að meðaltali rúmlega 1½% af landsframleiðslu á árunum 1998-2001.

Lánsfjárfjórðun var um 25 ma.kr. á árinu, m.a. vegna lánainnheimtu, og var féð nýtt nokkuð jafnt til að greiða af erlendum lánnum og lífeyrisskuldbindingum og hækka innstæður í Seðlabankanum.

- Ef leiðrétt er fyrir bókhaldsbreytingum, lífeyrisskuldbindingum og eignasölu var afgangur á ríkissjóði tæpir 5 ma.kr. 2004 samanborðið við 16 ma.kr. halla 2003.
- Tekjur ríkissjóðs hækkuðu um 13% að nafnvirði, en fjárlög höfðu gert ráð fyrir 6% hækkun. Skatttekjur hækkuðu um 7% umfram markmið fjárlaga.

- Gjöld hækkuðu um 4½% að nafnvirði en markmið fjárlaga var 1½% hækkun. Gjöld lækkuðu um 1% af landsframleiðslu, en stefnt hafði verið að 2% lækkun.
- Innheimtar tekjur af eignasölu hækkuðu um rúmlega 1% af landsframleiðslu en stefnt var að óbreyttu hlutfalli.

VI Eignamarkaðir

Þau ársuppgjör fyrirtækja sem birst hafa undanfarnar vikur sýna að jafnaði góða afkomu á síðasta ári og hefur afkoman verið að mestu í takt við væntingar. Þetta hefur ýtt enn frekar undir verðhækkun á hlutabréfamarkaði þó hlutabréfaferð hafi fallið nokkuð í vikunni.

Fasteignaverð heldur áfram að hækka. Í janúar hækkaði vísitala verðs íbúðarhúsnæðis á höfuðborgarsvæðinu um rúmlega 5% frá fyrra mánuði og hefur ekki hækkað jafn mikið milli mánaða frá því að Fasteignamat ríkisins hóf að birta vísitöluna í janúar 1994. Hækkunin var mest í fjölbýli, en undanfarna mánuði hefur verðlag sérbýlis hækkað meira.

Nokkuð dró úr veltu á fasteignamarkaði í kring um áramótin, en hún var eigi að síður tæplega 50% meiri en á sama tíma í fyrra. Kaupsamningum fjölgaði um rúm 34% fyrstu 7 vikur ársins frá sama tíma árið áður.

VII Fjármálamarkaðir

Seðlabankinn tilkynnti 0,5 prósentna hækkun stýrivaxta 18. febrúar, í 8,75%. Síðan hækkunarferlið hófst í maí 2004 hafa stýrivextir verið hækkaðir um alls 3,45 prósentur í 7 skrefum.

Raunstýrivextir metnir með verðbólguálagi til tveggja ára voru að meðaltali svipaðir fyrri hluta febrúar og í janúar. Eftir hækkun stýrivaxta voru þeir 4,4% (22. febrúar). (Sjá athugasemd vegna útreikninga verðbólguálags í kafla I.) Munur á vöxtum 3 mánaða ríkisvixla hérlendis og erlendis hefur aukist lítillega í febrúar og var 5,6% 22. febrúar.

Gengi krónunnar hefur haldið áfram að styrkjast í febrúar. Styrking krónunnar hefur verið svipuð bæði gagnvart Bandaríkjadal og evru en töluvert meiri gagnvart bresku pundi. Á mánudegi eftir að tilkynnt var um hækkun stýrivaxta fór skráð gengisvísitala dagsins niður í lægsta gildi sitt síðan í júní 2000. Næstu tvo daga gekk þessi styrking lítillega til baka. Gengi krónunnar hefur styrkst um 1,1% frá lokum janúar til 22. febrúar.

Útlán innlánsstofnana til heimila jukust um tæplega 114 ma.kr. frá júlí til ársloka 2004, en á móti drógust lán fjárfestingarlánasjóða og skyldra stofnana, þ.m.t. Íbúðarlánasjóðs, til heimilanna saman um rúmlega 46 ma.kr. og sjóðfélagalán lífeyrissjóða um 6 ma.kr. Í janúar jukust útlán innlánsstofnana um 24 ma.kr. til heimila, sem er 7,8% aukning.

VIII Erlend efnahagsmál

Enn er hagþróunin töluvert mismunandi í helstu hagkerfum heims. Endurskoðaðar hagvaxtartölur frá Japan leiða í ljós að samdráttarskeið hófst á öðrum ársfjórðungi 2004 og hélst út árið. Verðhjöldun hefur heldur aukist og jenið hækkar enn gagnvart Bandaríkjadal og hamlar útflutningi. Svipaða sögu er að segja af evrusvæðinu þar sem styrking evru hefur dregið úr vexti útflutningsframleiðslu. Nýjustu væntingavísitölur benda hins vegar til aukinnar bjartsýni og iðnaðarframleiðsla á svæðinu jókst á ný í desember eftir tveggja mánaða samdrátt.

Hagvöxtur í Bandaríkjunum var heldur minni á 4. ársfjórðungi 2004 en spáð hafði verið. Vinnumarkaður styrktist þó og atvinnuleysi minnkaði í janúar. Seðlabanki Bandaríkjanna hækkaði stýrivexti um 25 punkta 2. febrúar, í 2,5%. Í Bretlandi fór hagvöxtur fram úr væntingum á síðasta fjórðungi ársins 2004. Iðnaðarframleiðsla jókst

síðustu tvo mánuði ársins eftir nokkurra mánaða samdrátt. Lítið atvinnuleysi, sem enn er í sögulegu lágmarki, örvar einkaneyslu en hækkun launa er innan hóflegra marka að mati Englandsbanka.

- Samkvæmt nýjum tölum var 2,6% hagvöxtur í Japan árið 2004.
- Samkvæmt bráðabirgðatölum Eurostat var 2,1% verðbólga á evrusvæði í janúar.
- Þýska væntingavísitalan ZEW hefur hækkað tvo mánuði í röð og í janúar hækkaði einnig væntingavísitala Evrópusambandsins sem mælir bæði væntingar neytenda og atvinnulífs.
- Í Bandaríkjunum varð 3,1% hagvöxtur á 4. ársfjórðungi 2004.
- Atvinnuleysi í Bandaríkjunum mældist 5,2% í janúar.
- Atvinnuleysi í Bretlandi lækkaði enn í janúar og mældist 2,6%.
- Verðbólga í Bretlandi hægði á sér í janúar og var 1,6%.

Í Hagvísunum er notast við talnagögn sem tiltæk voru 24. febrúar 2005.

Yfirlitstafla Hagvísu

I Verðlagsþróun og verðbólguvæntingar ¹	Nýjasta tímabil	Nýjasta gildi	Breyting (%)			Áhrif á VNV sl. 12 mán.(%)	12 mán. br. fyrir ári (%)
			frá fyrri mánuði	yfir 6 mánuði ²	yfir 12 mánuði		
Vísitala neysluverðs (VNV) (maí 1988=100)	febrúar '05	239,7	0,2	4,4	4,5	.	2,3
Kjarnavísitala 1 (VNV án búvöru, grænmetis, ávaxta og bensins)	febrúar '05	135,7	0,3	5,4	4,6	4,0	2,5
Kjarnavísitala 2 (kjarnavísitala 1 án opinberrar þjónustu)	febrúar '05	135,5	0,3	5,1	4,3	3,5	2,2
Innlendar vörur án búvöru og grænmetis	febrúar '05	130,9	-0,1	2,6	2,1	0,2	0,7
Búvörur og grænmeti	febrúar '05	122,8	-0,8	3,2	4,9	0,3	-0,6
Innfluttar vörur án áfengis og tóbaks	febrúar '05	107,6	-1,1	-3,8	-0,5	-0,1	1,0
- mat- og drykkjarvörur	febrúar '05	120,3	-0,9	-0,2	-3,1	-0,1	-0,4
- nýr bíll og varahlutir	febrúar '05	119,4	-0,9	0,8	1,3	0,1	3,1
- bensín	febrúar '05	129,4	0,1	-13,8	4,9	0,2	1,5
- innfluttar vörur aðrar	febrúar '05	95,4	-1,5	-3,5	-1,9	-0,3	0,2
Húsnæði	febrúar '05	196,3	2,4	17,5	13,9	2,6	7,1
Opinber þjónusta	febrúar '05	143,7	1,0	10,7	7,2	0,5	6,3
Önnur þjónusta	febrúar '05	142,8	0,4	3,4	3,6	0,8	1,0
Dagvara	febrúar '05	123,1	-0,7	2,0	-0,4	-0,1	0,2
Innflutningsgengisvísitala (31. des. 1994=100)	31. janúar '05	94,1	-1,6	-15,2	-6,9	.	-1,8

Verðbólguvæntingar m.v. verðbólguálag vaxta ³	Nýjasta tímabil	12 mán. verðbólga	Vænt Breyt. frá Vænt 12 m. síðustu verðbólga könnun fyrir ári		Vænt verðbólga á ársvarða næstu um verðb. 2 ár 3 ár		Hugmynd sl. 12 mán.
			Vænt 12 m. síðustu verðbólga könnun	Vænt 12 m. síðustu verðbólga könnun	2 ár	3 ár	
18. febrúar '05	3,4	.	.	3,5	3,5	.	.
september '04	3,6	0,8	2,9	3,2	.	.	.
nóvember '04	3,9	-0,1	3,1	.	.	.	3,2

1. Grunntímabil vísitalna: Vísitala neysluverðs: maí 1988; aðrar verðvísitölur undirflokkna: mars 1997=100. 2. Umreiknað til ársraða. 3. Reiknað verðbólguálag til 2 og 3 ára miðað við mismun ávöxtunarkröfu óverðtryggðra ríkisbréfa og verðtryggðra spariskírteina með sama líftíma.

II Framleiðsla og eftirspurn	Nýjasta tímabil	Nýjasta gildi	Gildi fyrir ári	Breyting í % frá		Frá ársbyrjun	
				næsta tíma-bili á undan	fyrri ári	Gildi	Breyt. frá f. ári (%)
Landsframleiðsla (ma.kr.)	3. ársfj. '04	225,8	205,0	.	7,4	646,6	5,9
Þjódarútgjöld (ma.kr.)	3. ársfj. '04	231,3	212,1	.	6,0	676,2	7,6
Einkaneysla (ma.kr.)	3. ársfj. '04	120,9	111,1	.	5,8	360,8	6,7
Samneysla (ma.kr.)	3. ársfj. '04	56,5	52,9	.	2,4	167,8	2,2
Fjármunamyndun (ma.kr.)	3. ársfj. '04	54,5	48,0	.	10,0	146,9	15,7
Útflutningur vöru og þjónustu (ma.kr.)	3. ársfj. '04	91,4	80,2	.	11,0	240,1	7,5
Innflutningur vöru og þjónustu (ma.kr.)	3. ársfj. '04	-96,9	-87,4	.	7,3	-269,7	11,7
Velta innanlandsgreina skv. virðisaukaskýrslum (ma.kr.) ¹ ..	sept.-okt. '04	175,6	159,7	3,0	6,2	813,7	9,8
Dagvöruvelta (nóv. 2001=100)	janúar '05	106,8	103,6	-28,5	3,1	106,8	3,1
Greiðslukortavelta (ma.kr.) ¹	desember '04	57,2	50,0	-2,3	12,2	573,3	8,9
Velta skráðra fyrirtækja (ma.kr.)	jan.-sept. '04	187,2	154,4	.	21,3	187,2	21,3
Sementssala (þús. tonn)	janúar '05	12,8	9,2	11,9	38,4	12,8	38,4
Nýskráning bifreiða (stk.)	desember '04	1.348	742	3,5	81,7	16.501	30,8

Skýring: Allar breytingar fjárhæða á milli tímabila eru raunbreytingar. 1. Breytingar eru reiknaðar út frá árstíðarleiddum tölum.

III Utanríkisviðskipti og ytri skilyrði	Nýjasta tímabil	Nýjasta gildi	Gildi fyrir ári	Breyting í % frá		Frá ársbyrjun	
				næsta tíma-bili á undan	fyrri ári	Gildi	Breyt. frá f. ári (%)
Verðlag sjávarafurða í erlendum gjaldmiðli (jan. 1999 = 100)	janúar '05	102,5	95,0	2,0	8,0	102,5	8,0
Verðlag áls á heimsmarkaði (\$/tonn)	janúar '05	1.834	1.606	-0,8	14,2	1.834	14,2
Verð olíu á heimsmarkaði (\$/fat)	janúar '05	44,3	31,2	11,7	42,1	44,3	42,1
Botnfiskafli (þús. tonn)	janúar '05	33,8	31,8	-8,5	6,5	33,8	6,5
Uppsjávarafli (þús. tonn)	janúar '05	201,8	73,8	329,5	173,5	201,8	173,5
Vöruútflutningur (án skipa og flugvéla, ma.kr.) ¹	desember '04	16,5	13,5	-9,2	31,3	201,6	12,8
- sjávarafurðir (ma.kr.) ¹	desember '04	10,4	8,8	-7,1	28,0	121,7	8,5
- ál (ma.kr.) ¹	desember '04	2,3	2,6	-20,9	-3,1	36,5	8,0
- aðrar iðnaðarvörur (ma.kr.) ¹	desember '04	3,2	1,6	-2,3	112,7	34,6	27,1
Vöruinnflutningur (án skipa og flugvéla, ma.kr.) ¹	desember '04	19,2	16,2	-5,7	28,4	231,7	20,0
Vöruskiptajöfnuður (án skipa og flugvéla, ma.kr.) ¹	desember '04	-2,8	-2,6	.	.	-30,1	.
Útflutningur þjónustu (ma.kr.) ¹	3. ársfj. '04	41,4	35,7	48,3	19,2	91,2	12,5
Innflutningur þjónustu (ma.kr.) ¹	3. ársfj. '04	34,5	32,7	5,4	8,7	95,1	12,4
Raugengi m.v. verðlag (1980=100)	4. ársfj. '04	100,0	93,3	3,1	7,2	97,3	3,3

1. Breytingar á vöru- og þjónustuviðskiptum við útlönd eru á föstu gengi.

	Nýjasta tímabil	Nýjasta gildi	Gildi fyrir ári	Breyting frá ¹		Frá ársbyrjun ²	
				næsta tíma-bili á undan	fyrri ári	Gildi fyrri ári (%)	Breyt. frá
IV Vinnumarkaður og tekjur							
Fjöldi atvinnulausra.....	janúar '05	4.352	5.088	264	-736	4.352	-14,5
Hlutfall atvinnulausra, árstíðarleiðrétt (% af mannafla).....	janúar '05	2,6	3,1	-0,1	-0,5	2,6	-0,5
Atvinnuleysi skv. vinnumarkaðskönnun (% af mannafla).....	4. ársfj. '04	2,5	2,9	-0,1	-0,4	3,1	-0,3
Laus störf á vinnumiðlunum.....	janúar '05	1.052	394	44,7	167,0	1.052	167,0
Útgáfa nýrra atvinnuleyfa.....	janúar '05	181	112	7,7	61,6	181	61,6
Útgáfa atvinnuleyfa alls.....	janúar '05	284	303	-27,9	-6,3	284	-6,3
Launavísitala (des. 1988=100).....	janúar '05	261,1	244,9	2,2	6,6	261,1	6,6
Kaupmáttur launa m.v. launavísitölu (1990=100).....	janúar '05	136,3	132,9	2,1	2,6	136,3	2,6

1. Breytingar á fjölda atvinnulausra sýna fjölgun/lækkun; breytingar á hlutfalli atvinnulausra sýna hækkun/lækkun (einingin prósent); allar breytingar vísitalna og breytingar á útgáfu atvinnuleyfa og fjölda lausra starfa eru hlutfallslegar (%). 2. Meðal mánaðarlegur fjöldi atvinnulausra og lausra starfa það sem af er árinu, meðaltal atvinnuleysishlutfalls en uppsafnaður fjöldi atvinnuleyfa. Breytingar á hlutfalli atvinnulausra sýna hækkun/lækkun (einingin prósent); allar aðrar breytingar eru hlutfallslegar (%).

	Nýjasta tímabil	Nýjasta gildi	Gildi fyrir ári	Breyting í % frá		Frá ársbyrjun	
				næsta tíma-bili á undan	fyrri ári	Gildi	Breyt. frá f. ári (%)
V Opinber fjármál							
Tekjuafgangur ríkissjóðs (ma.kr.).....	desember '04	1,0	-0,2	.	.	0,3	.
Tekjuafgangur ríkissjóðs, hlutfall af tekjum (%).....	desember '04	4,0	-0,9	.	.	0,1	.
Hrein lánsfjárförf (ma.kr.).....	desember '04	4,0	3,8	.	.	25,5	.
Hrein lánsfjárförf (% af tekjum).....	desember '04	16,1	16,5	.	.	9,1	.
Tekjur ríkissjóðs (ma.kr.).....	desember '04	24,9	22,7	4,5	5,6	280,7	9,0
- af virðisaukaskatti (ma.kr.).....	desember '04	7,8	6,9	-3,4	9,4	91,1	9,9
- af staðgreiddum tekjuskatti & tryggingargj. (ma.kr.).....	desember '04	8,3	7,5	12,9	6,9	90,4	8,0
- af innflutningi og áfengi (ma.kr.).....	desember '04	1,7	1,5	-7,1	7,4	20,8	15,0
Útgjöld ríkissjóðs (ma.kr.).....	desember '04	23,9	22,9	-2,6	0,6	280,4	1,1

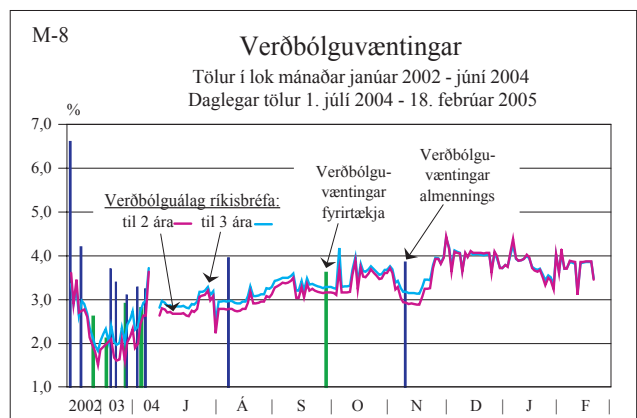
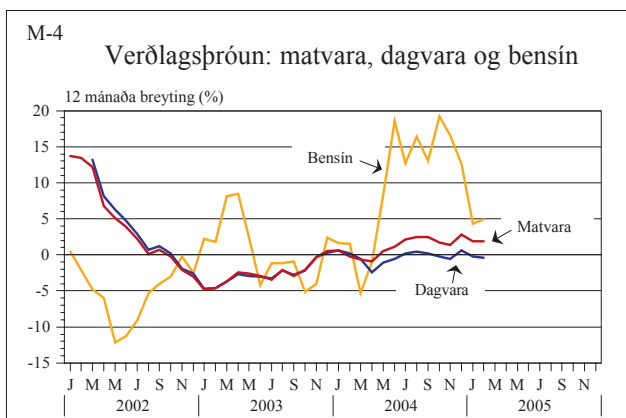
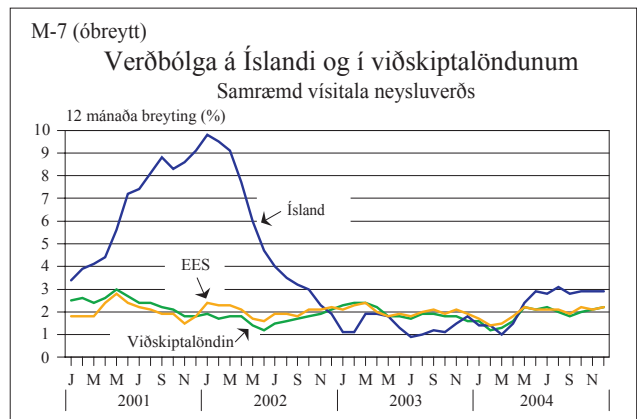
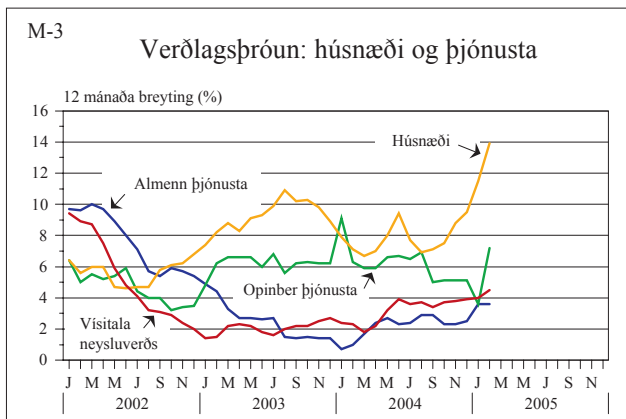
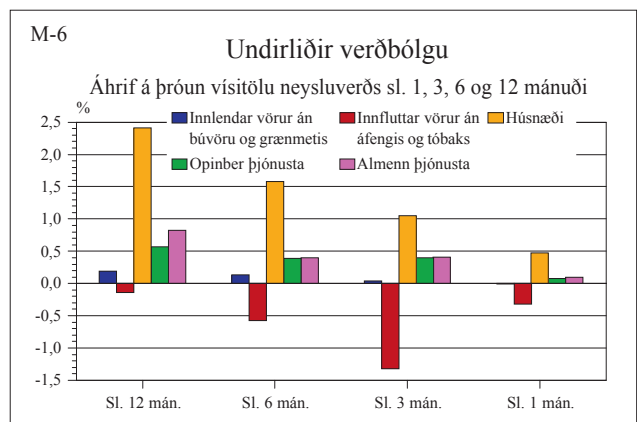
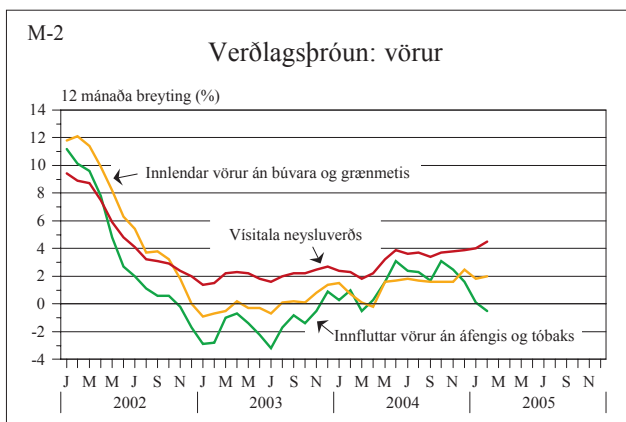
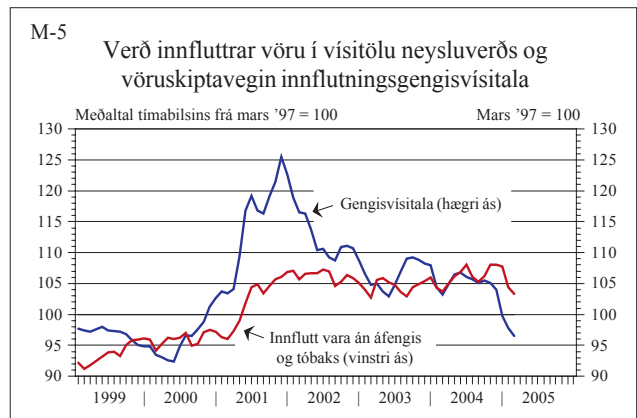
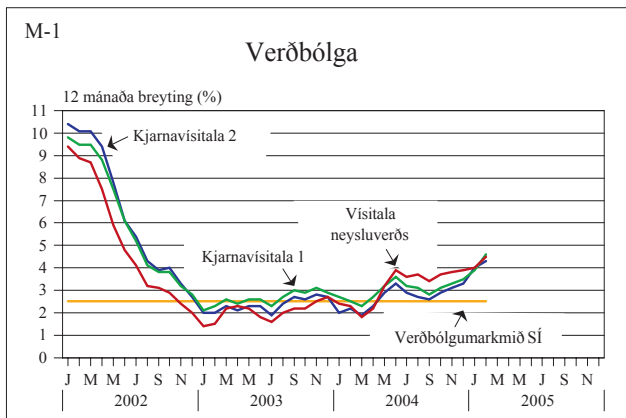
Skýring: Fyrstu fjórir dalkarnir vísa til 4ra mánaða meðaltala, hinir tveir til heildartalna frá byrjun árs. Bókhaldsbreytingar 2004 skekja enn tölur innan árs, en ekki árið í heild. Eignasölu 2003 er sleppt til að skerpa samanburð. Allar breytingar fjárhæða milli tímabila eru raunbreytingar.

	Nýjasta tímabil	Nýjasta gildi	Gildi fyrir ári	Breyting í % frá		Frá ársbyrjun	
				næsta tíma-bili á undan	fyrri ári	Meðal-tal	Breyt. frá f. ári (%)
VI Eignamarkaðir							
Úrvalsvísitala, mánaðarmeðaltal (des. 1997=1,000).....	janúar '05	3.529,2	2.278,1	4,4	54,9	3.529,2	54,9
Heildarvísitala aðallista, mánaðarmeðaltal (des. 1997=1,000).....	janúar '05	3.311,5	2.219,0	4,1	49,2	3.311,5	49,2
Velta, mánaðarleg (ma.kr.).....	janúar '05	58,2	49,9	-34,9	16,7	58,2	16,7
Verð íbúða í fjölbýli á höfuðb.svæði (jan. 1994=100).....	janúar '05	232,1	185,1	5,5	25,4	232,1	25,4
Raunverð íbúða alls á höfuðb.svæði (jan. 1994=100).....	janúar '05	165,7	134,7	5,0	23,0	165,7	23,0
Aflahlutdeild (kr./kg.).....	janúar '05	1.175	1.250	0,0	-6,0	1.175	-6,0

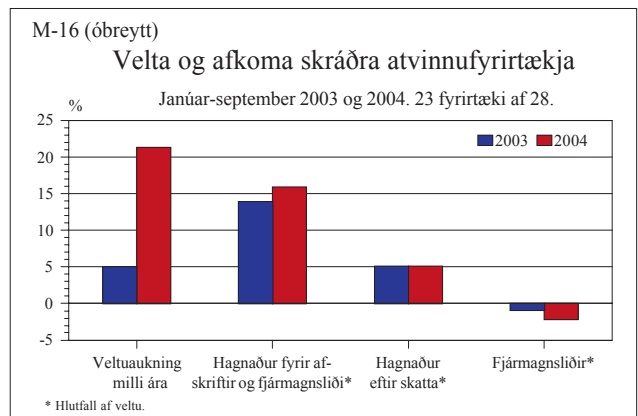
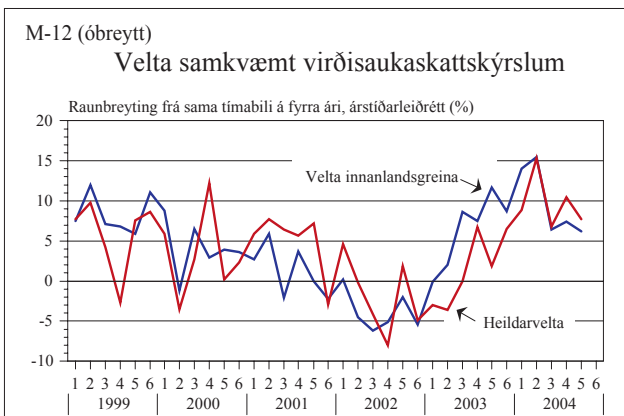
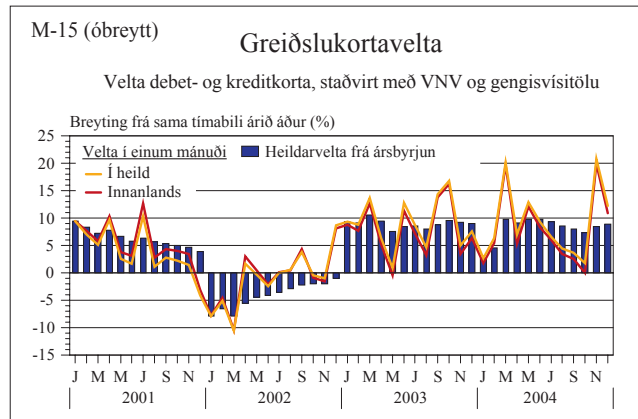
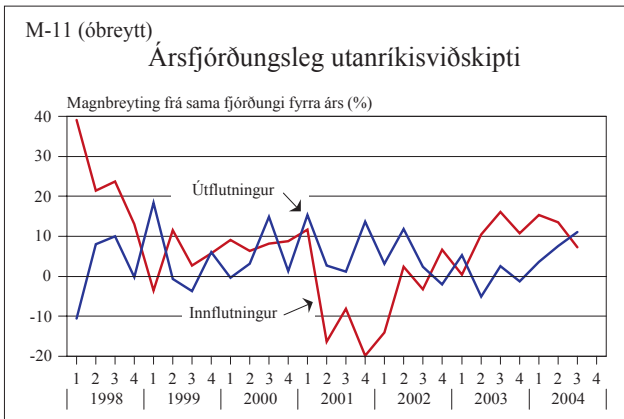
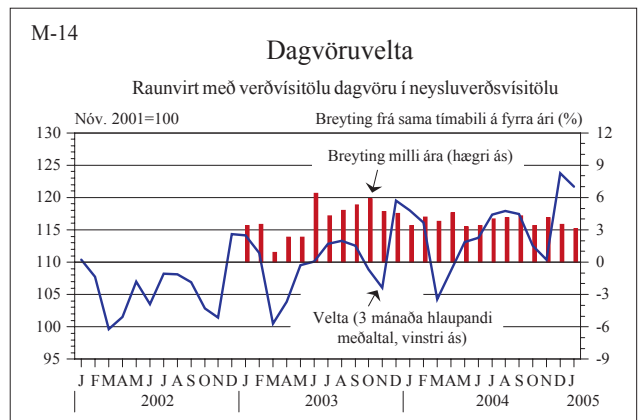
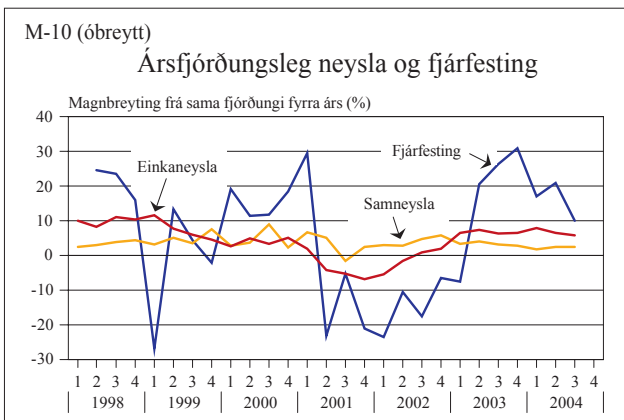
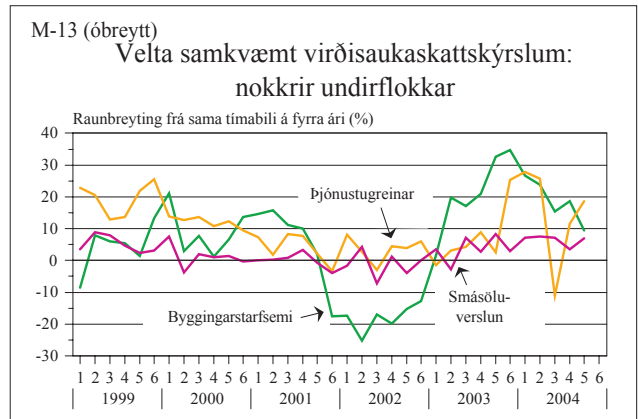
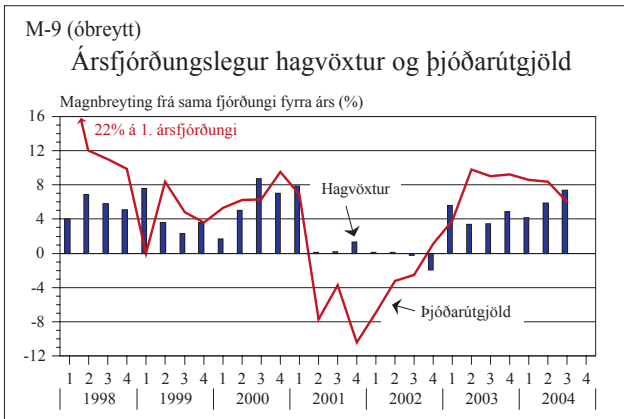
	Nýjasta tímabil	Nýjasta gildi	Gildi fyrir ári	Breyting í % frá		Frá ársbyrjun	
				næsta tíma-bili á undan	fyrri ári	Meðal-tal	Breyt. frá fyrri ári (%)
VII Fjármálamarkaðir							
Útlán innlánsstofnana til innlendra aðila (ma.kr.).....	janúar '05	1.144,2	835,3	3,0	37,0	.	.
að frádrægnisáætl. gengis- og vísitöluáhrifum (vísitala)....	janúar '05	274,7	198,3	3,5	38,5	.	.
- að raungildi (jan. 2001=100).....	janúar '05	152,7	116,5	2,8	31,1	.	.
Útlán lánakerfisins (ma.kr.).....	september '04	2.593,9	2.159,9	6,2	20,1	.	.
M3 (ma.kr.).....	janúar '05	569,3	492,9	4,2	15,5	.	.
Stýrivextir Seðlabankans (%).....	18. febrúar '05	8,3	5,3	0,0	3,0	8,3	3,0
Peningamarkaðsvextir, 3ja mán (%) ¹	18. febrúar '05	8,6	5,2	0,0	3,4	8,6	3,4
Ríkisvixlavextir, 3ja mán (%) ¹	18. febrúar '05	7,2	5,1	-0,4	2,1	7,3	2,2
Skammtímarauvextir 3ja mán r.vix m.v. verðb.álag (%) ¹	18. febrúar '05	3,4	3,2	-0,1	0,2	3,4	0,4
Ávöxtunarkrafa ríkisbréfa, (3 ár, fl. RIKB 07 0209) (%) ¹	18. febrúar '05	8,4	7,2	0,2	1,2	8,4	1,1
Ávöxtunarkrafa ríkisbréfa, (9 ár, RIKB 13 0517) (%) ¹	18. febrúar '05	7,4	7,7	-0,1	-0,3	7,4	-0,4
Ávöxtunarkrafa húsbréfa til 25 ára (IBH 26 0315) (%) ¹	18. febrúar '05	4,7	4,7	0,0	0,0	4,7	0,0
Ávöxtunarkrafa húsbréfa til 40 ára (IBH 41 0315) (%) ¹	18. febrúar '05	4,7	4,6	0,0	0,1	4,7	0,0
Ávöxtunarkrafa spariskirteina til 5 ára (RIKS 05 0410) (%) ¹	18. febrúar '05	3,4	4,1	-0,1	-0,7	3,4	-0,5
Ávöxtunarkrafa spariskirteina til 15 ára (RIKS 15 1001) (%) ¹	18. febrúar '05	3,5	4,3	0,0	-0,8	3,5	-0,8
Meðalvextir óverðtryggðra útlána banka og sparisjóða (%) ¹	18. febrúar '05	13,8	11,5	0,0	2,3	13,8	2,2
Meðalvextir verðtryggðra útlána banka og sparisjóða (%) ¹	18. febrúar '05	7,5	8,3	0,0	-0,7	7,5	-0,9
Gengisvísitala krónunnar (31. des. 1991=100) ¹	18. febrúar '05	105,7	119,2	-6,5	-11,4	108,6	-9,4

1. Allar tölur nema í tveimur öftustu dálkum miðast við 4 vikna meðaltöl, til þess dags sem tilgreindur er.

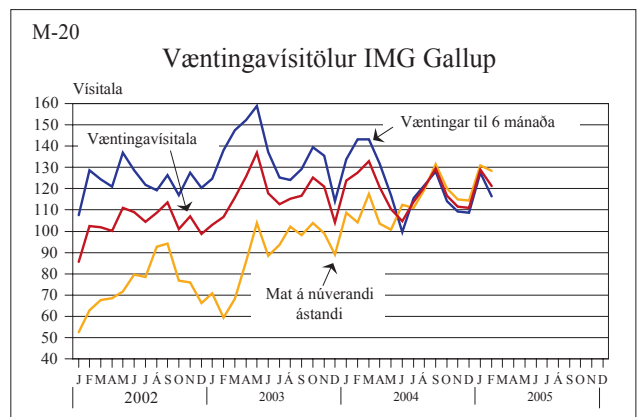
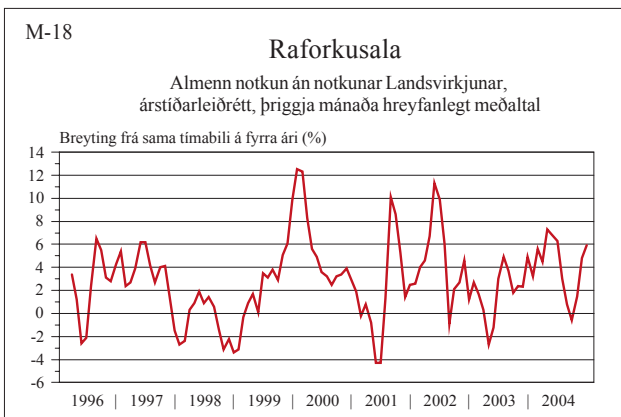
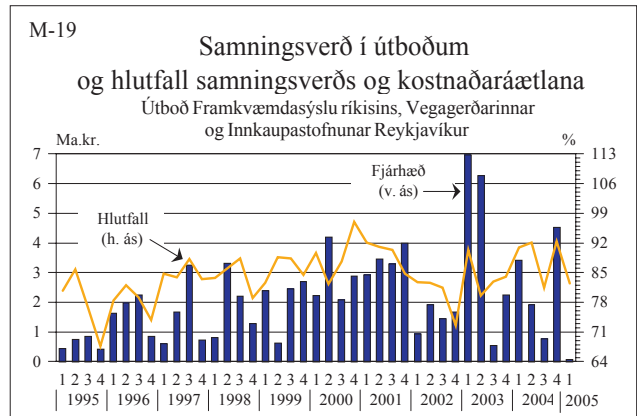
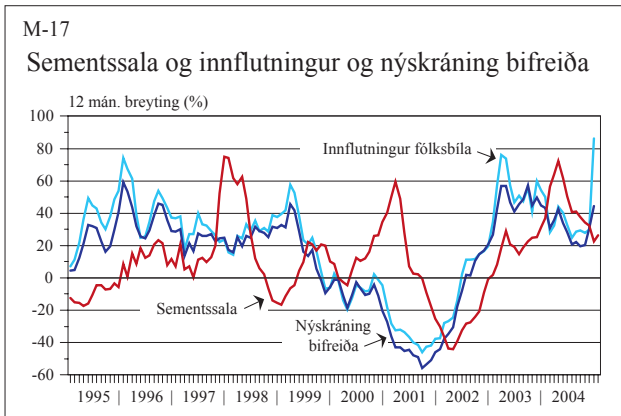
I Verðlagsþróun og verðbólguvæntingar

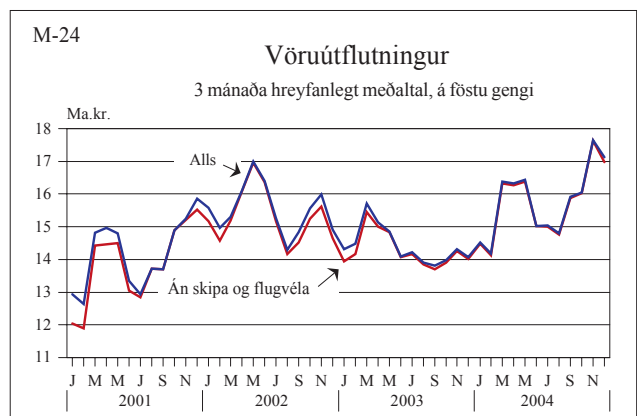
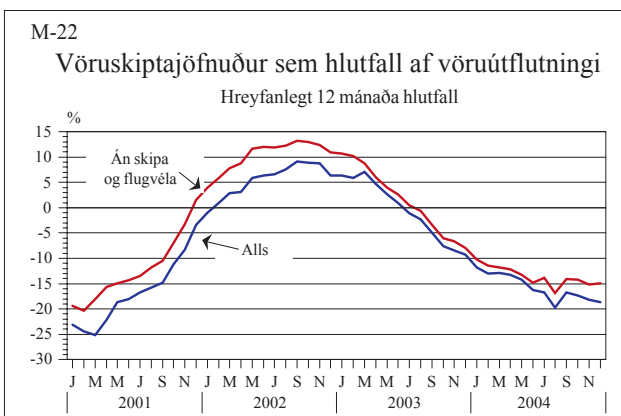
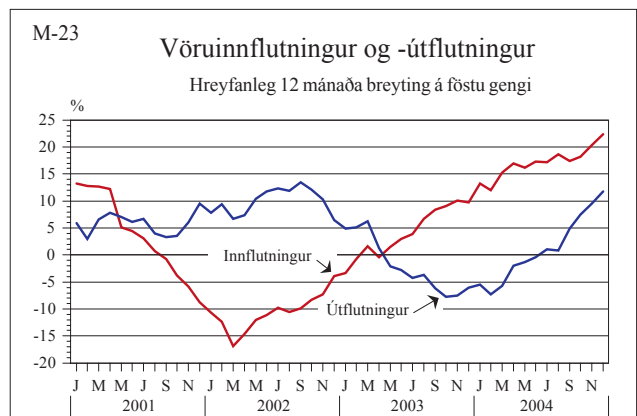
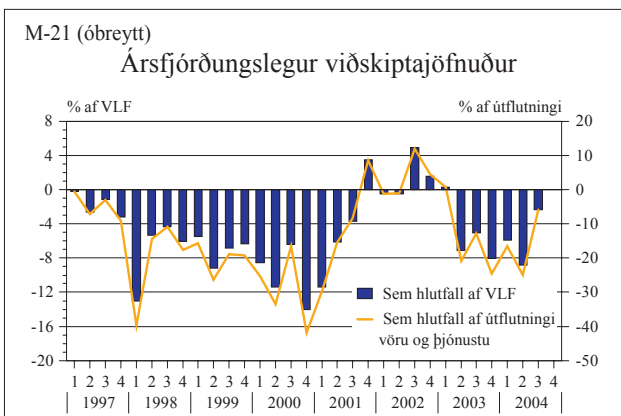
II Framleiðsla og eftirspurn

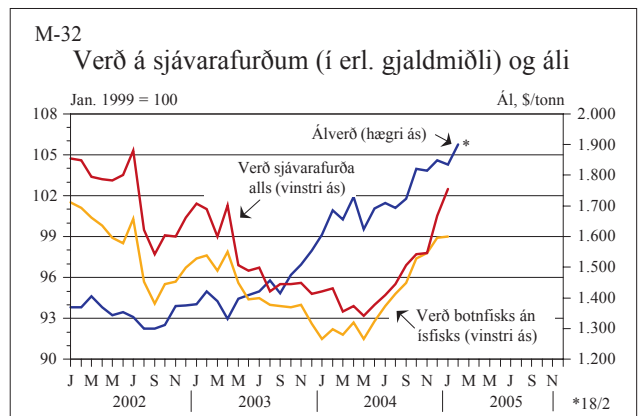
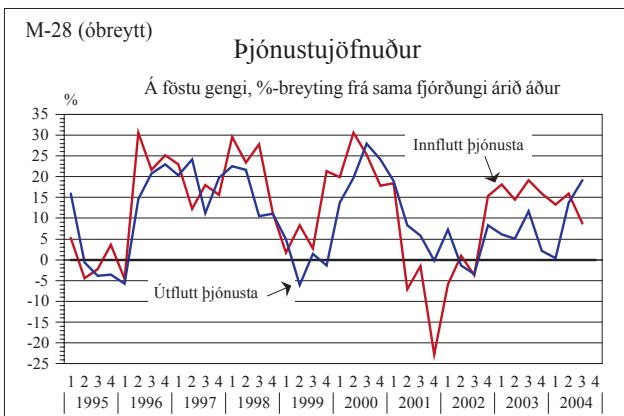
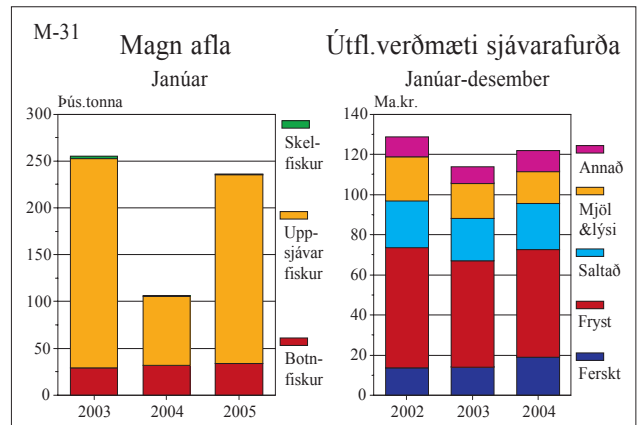
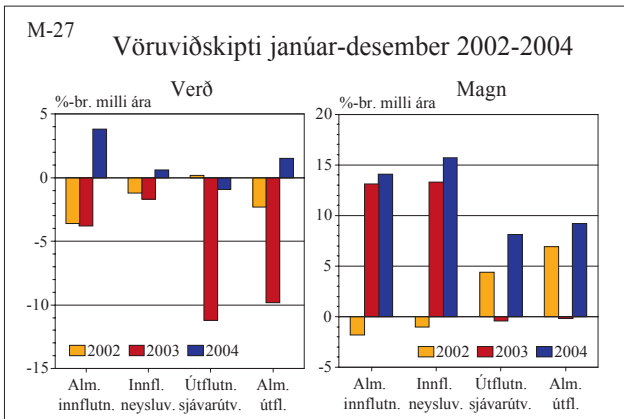
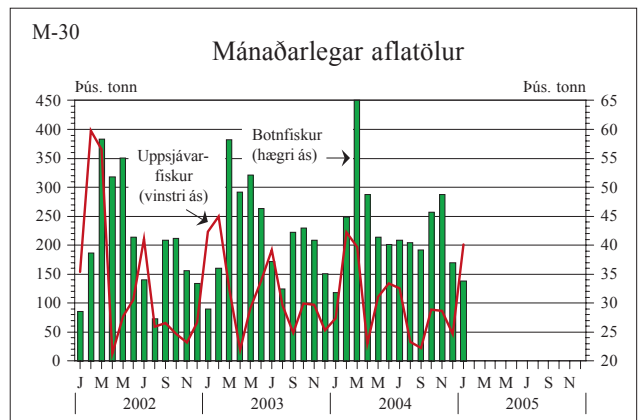
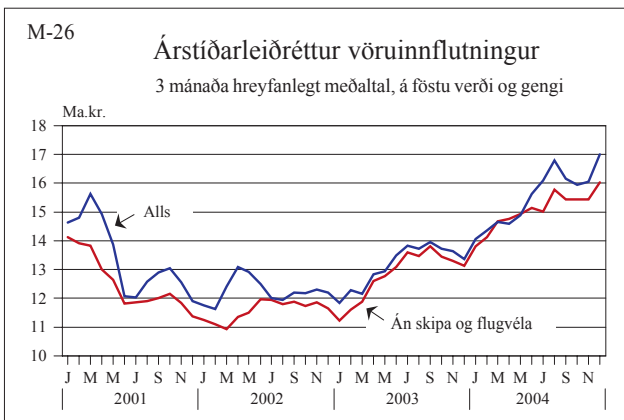
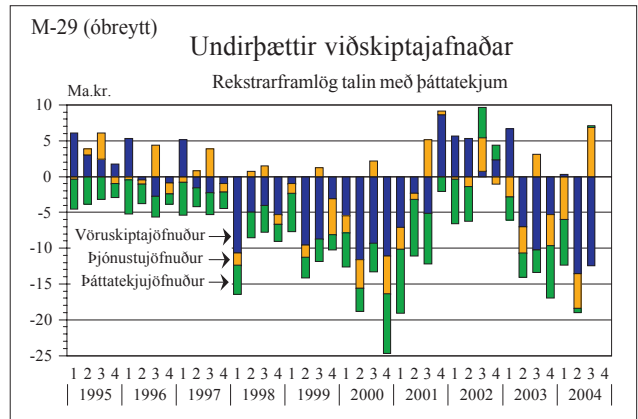
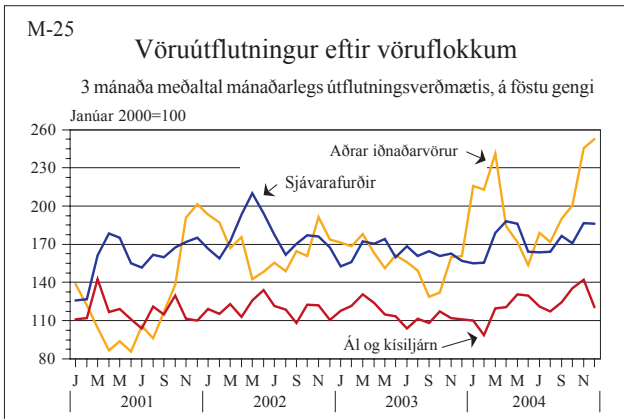
II Framleiðsla og eftirspurn

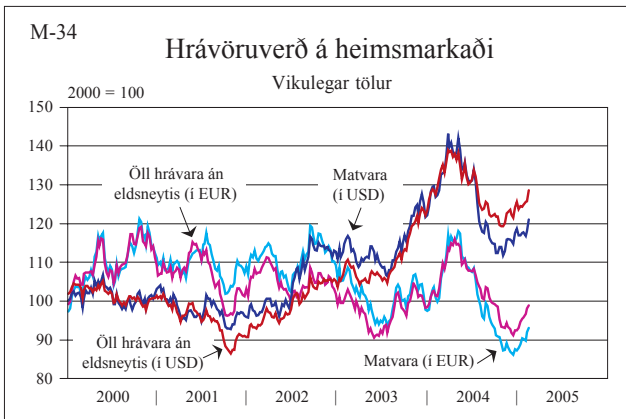
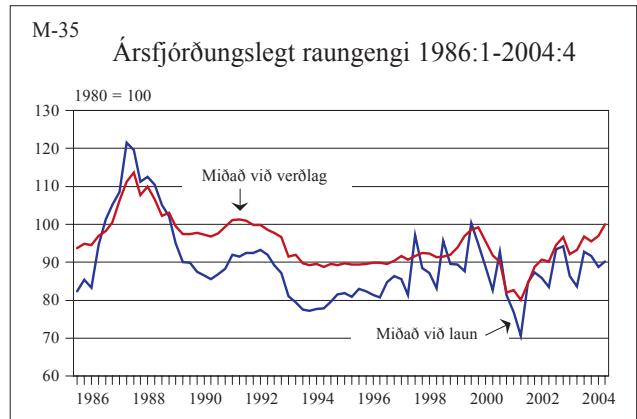
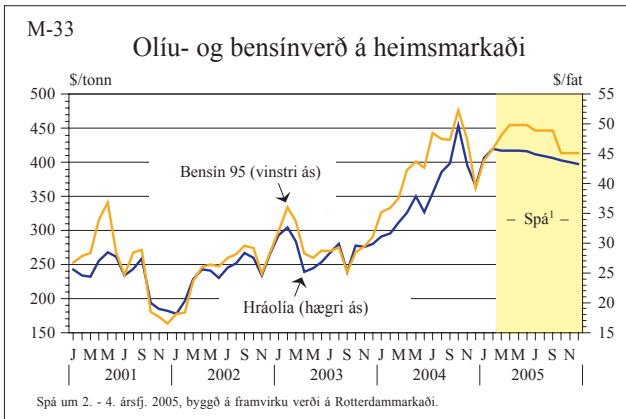
III Utanríkisviðskipti og ytri skilyrði

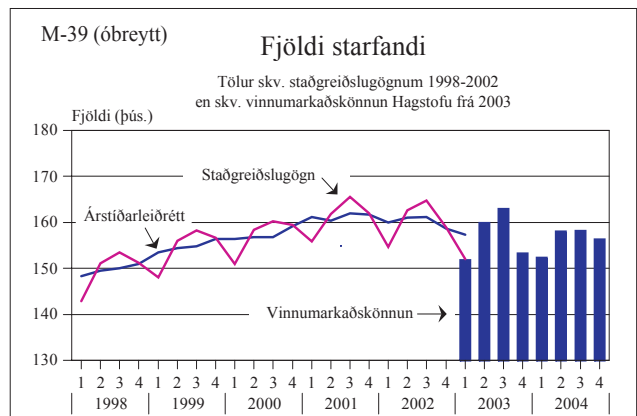
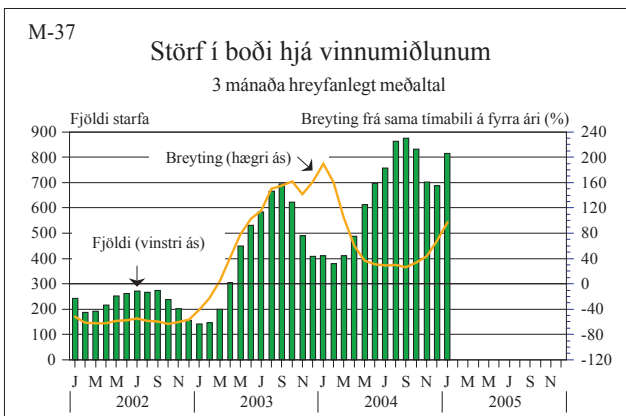
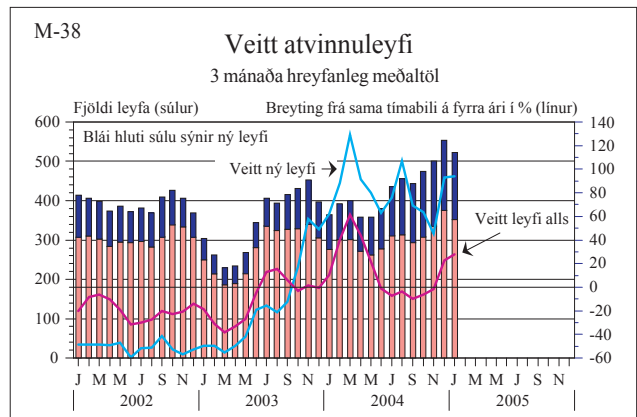
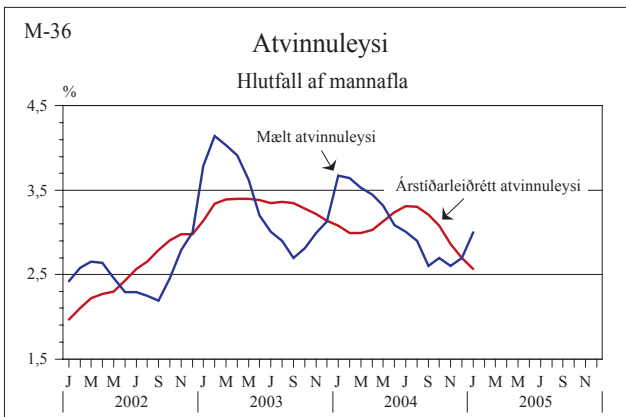
III Utanríkisviðskipti og ytri skilyrði

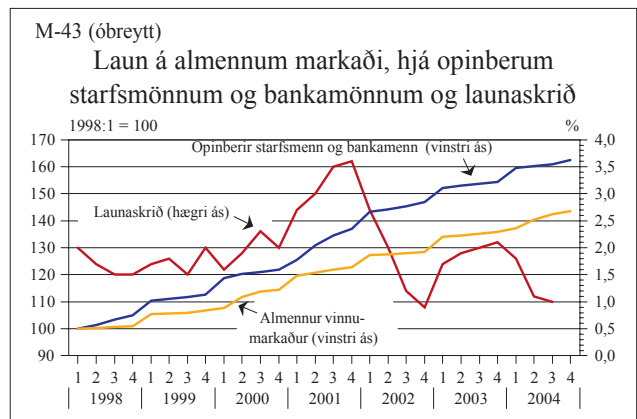
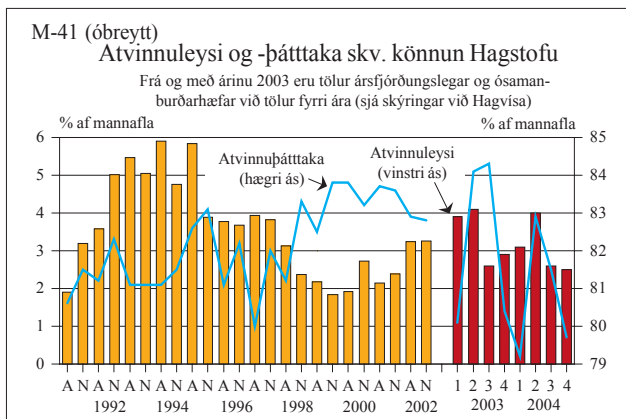
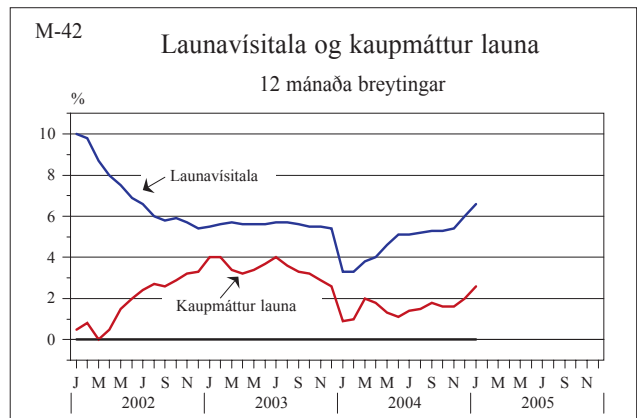
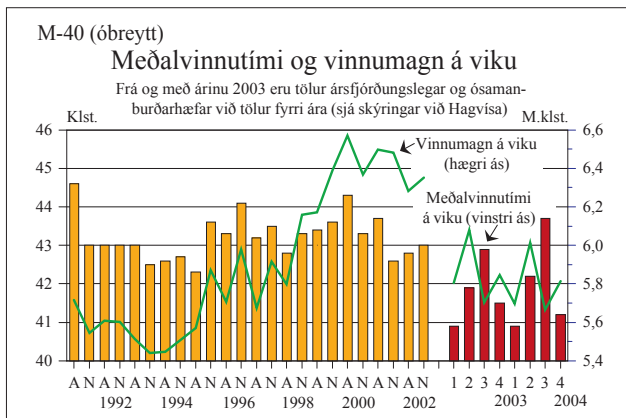
III Utanríkisviðskipti og ytri skilyrði

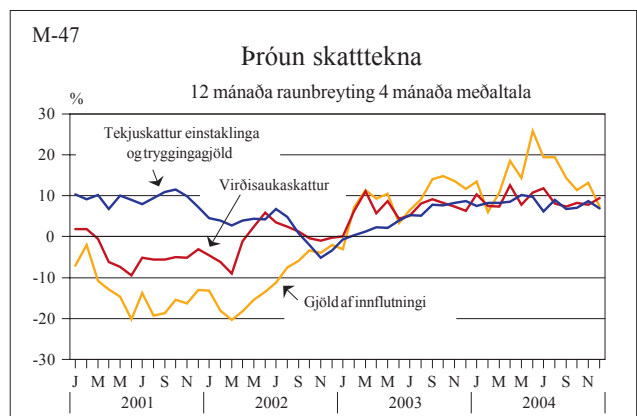
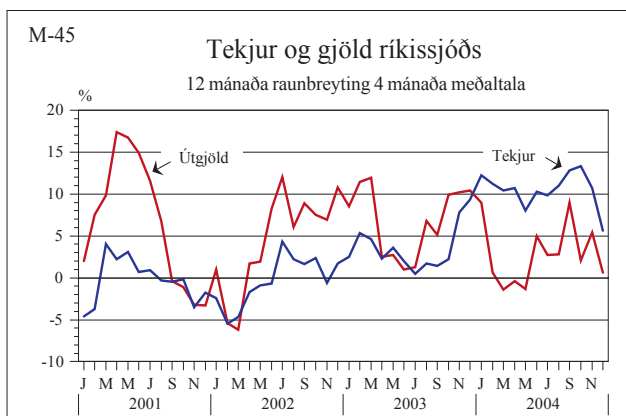
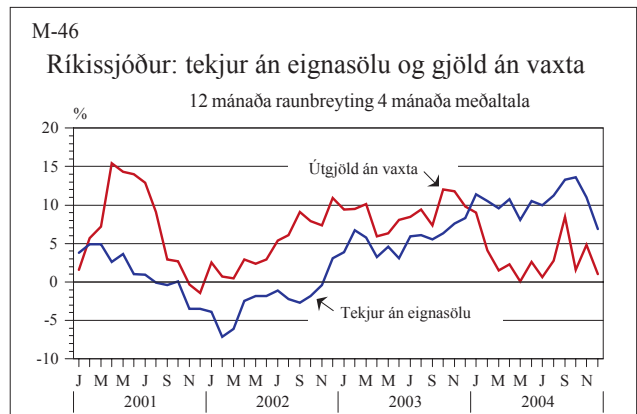
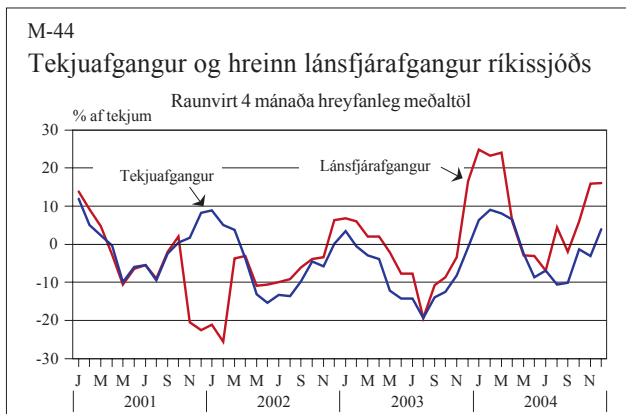
IV Vinnumarkaður og tekjur

IV Vinnumarkaður og tekjur

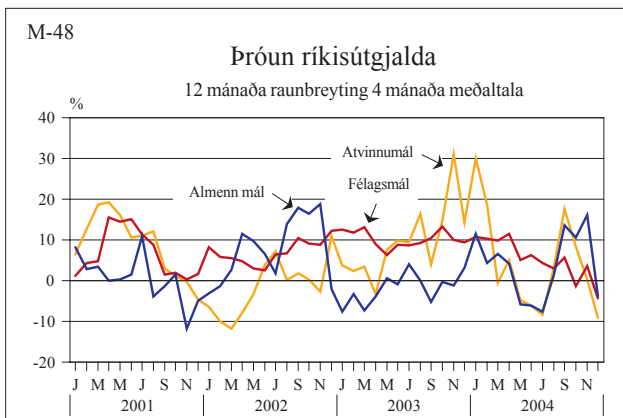

V Opinber fjármál

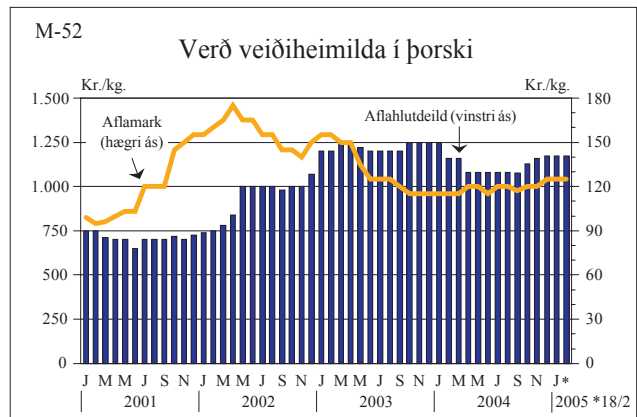
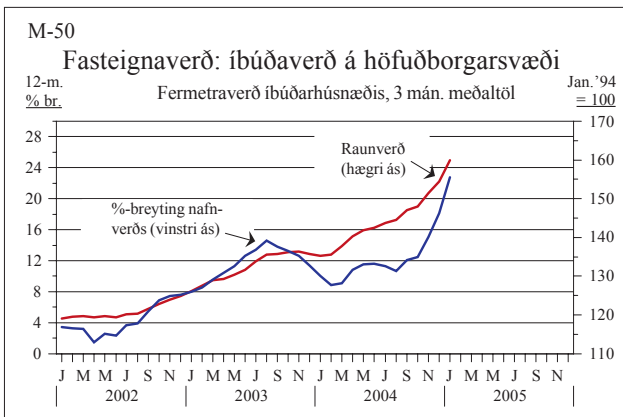
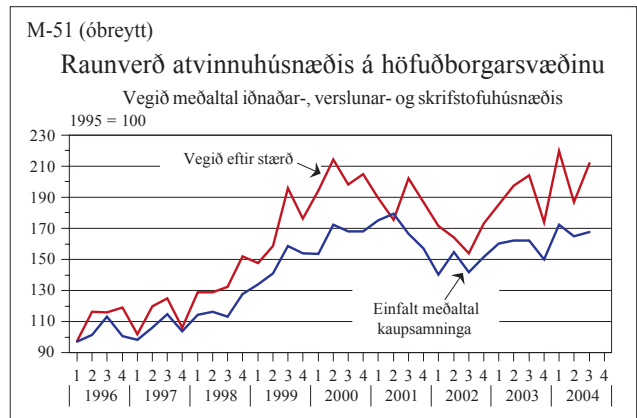
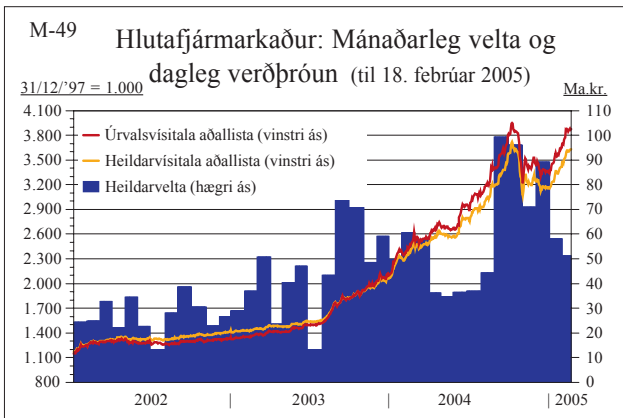

V Opinber fjármál

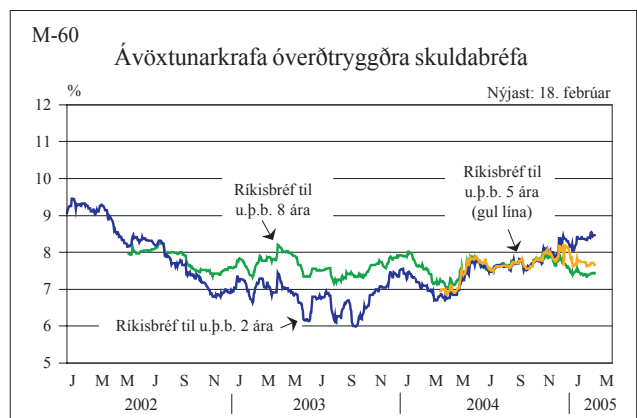
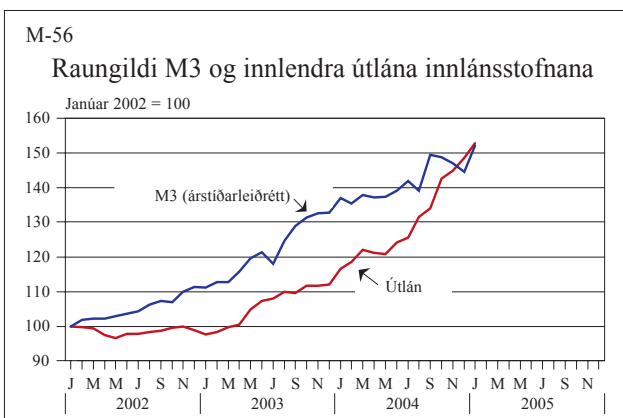
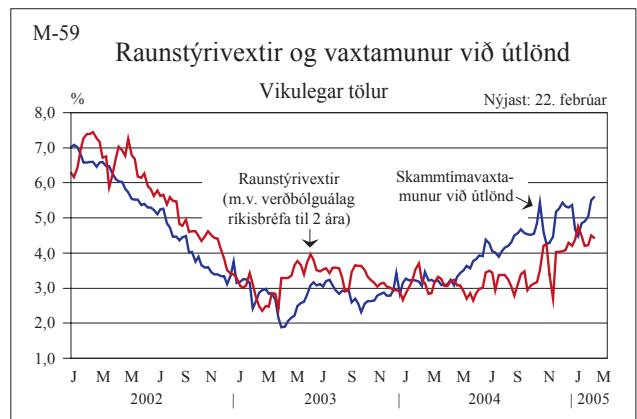
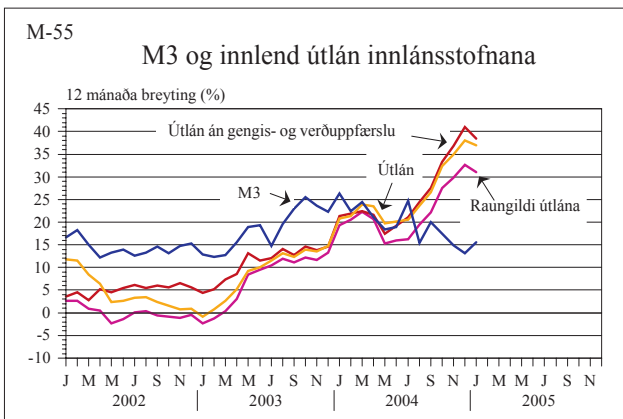
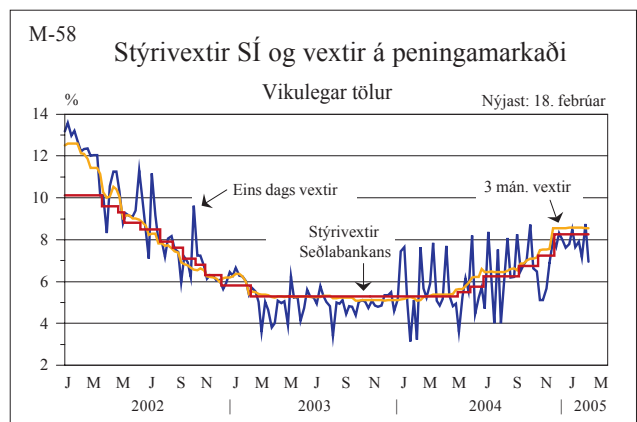
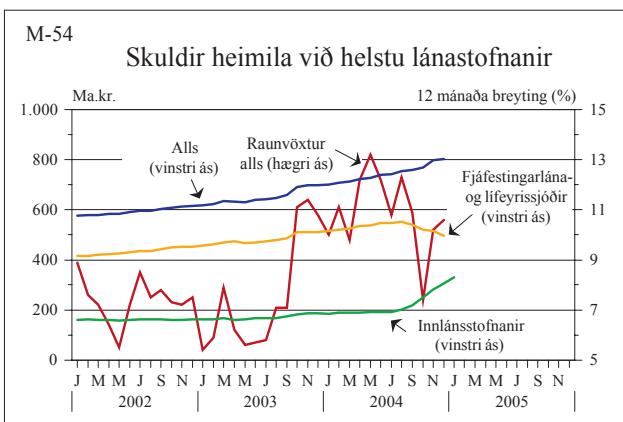
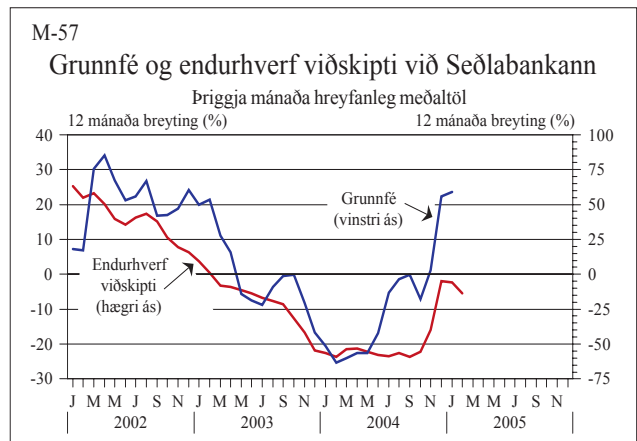
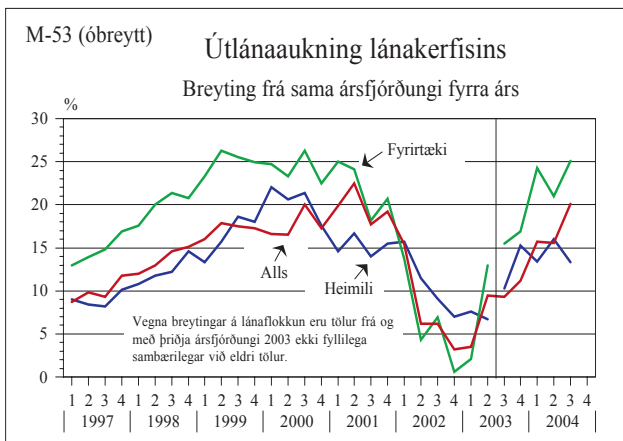

VI Eignamarkaðir

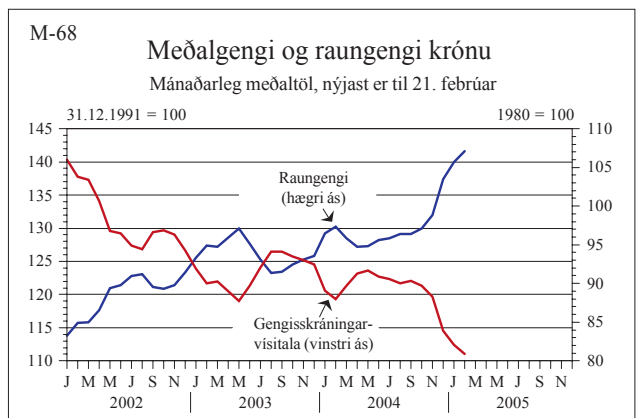
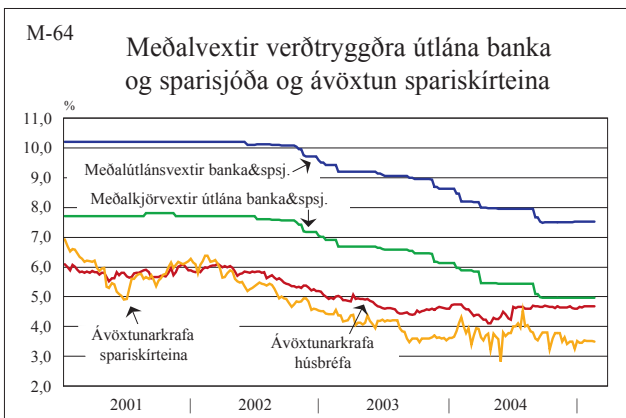
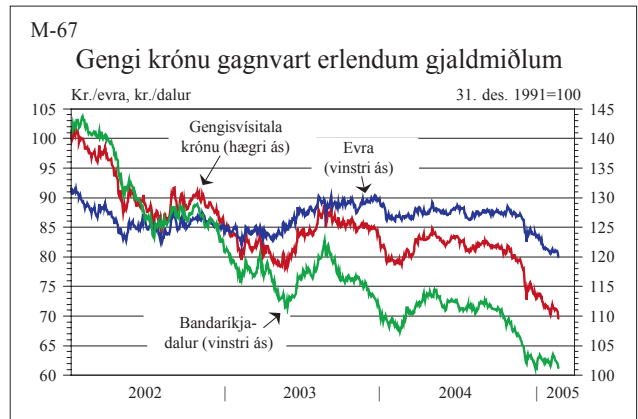
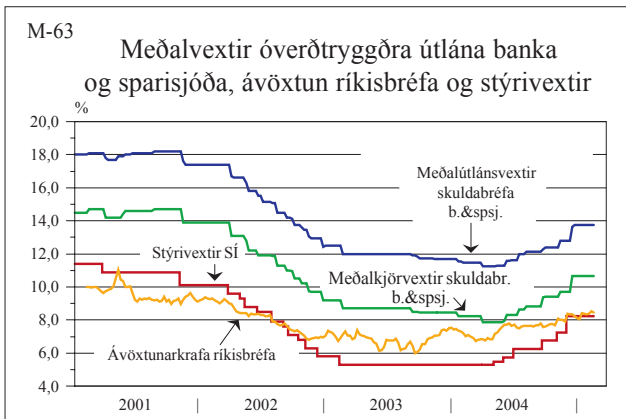
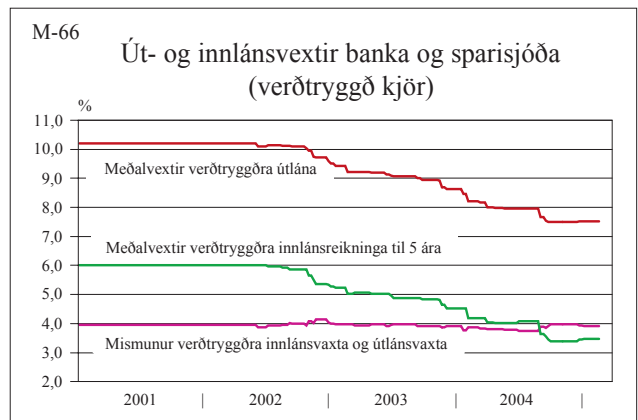
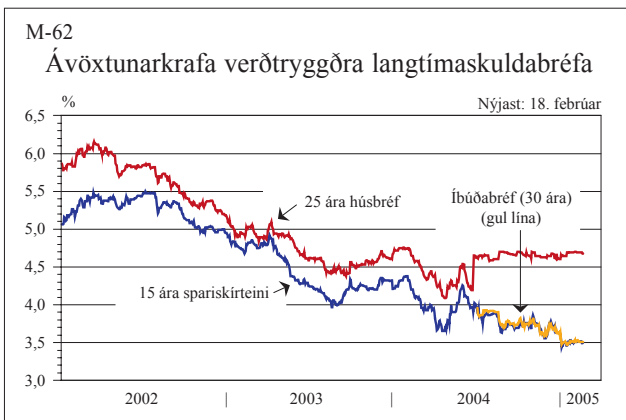
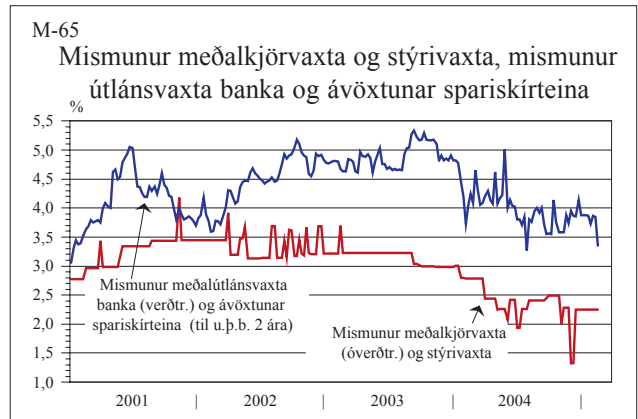
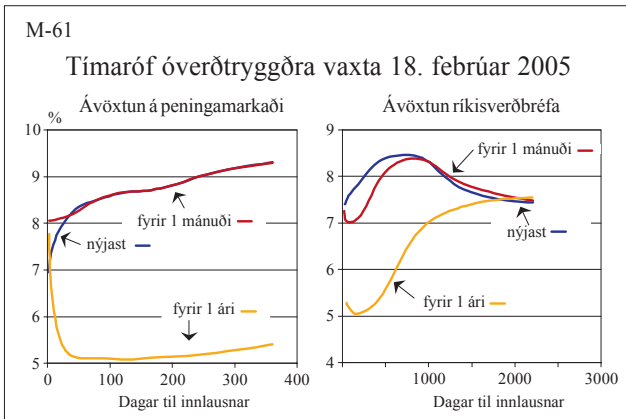

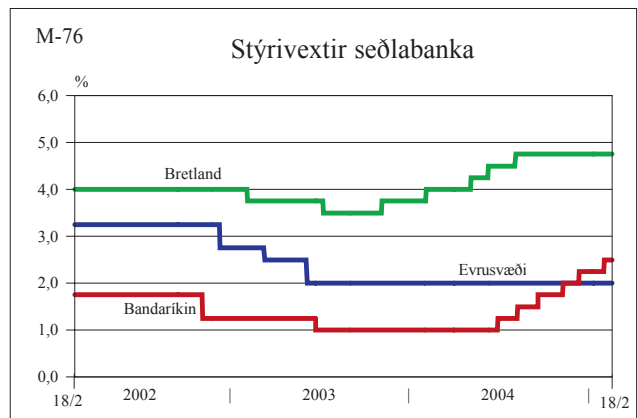
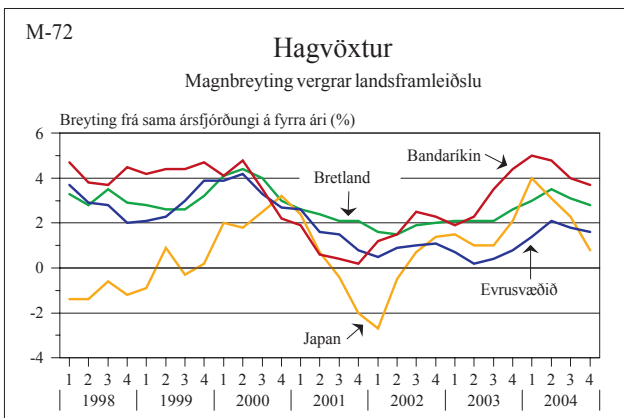
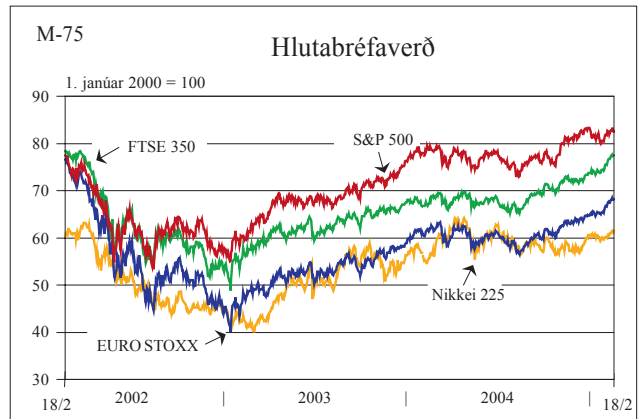
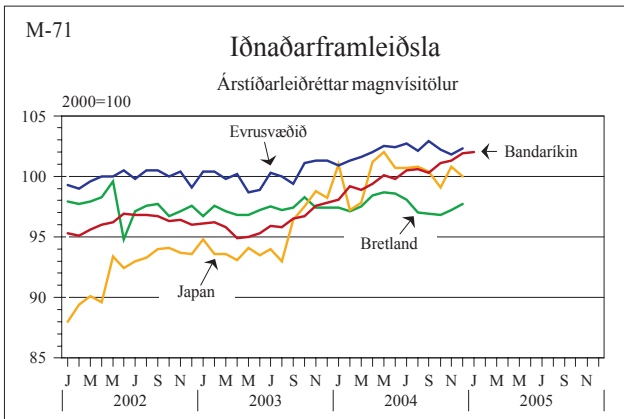
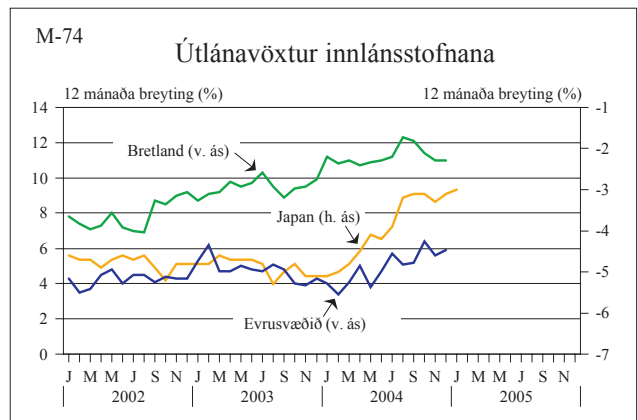
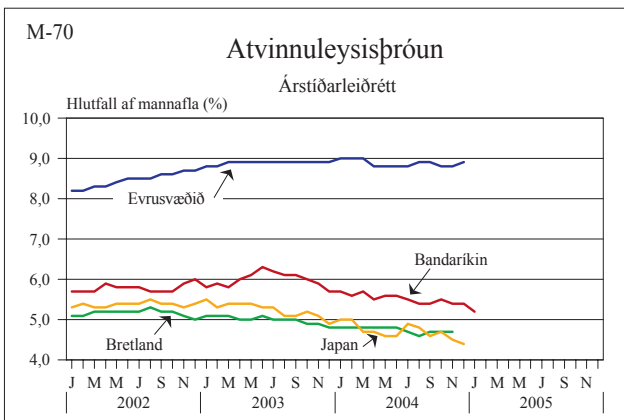
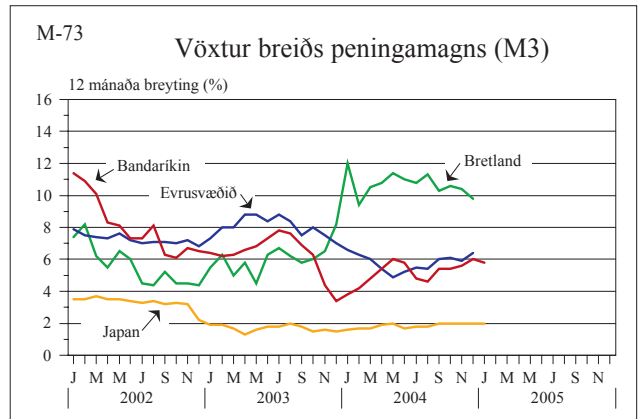
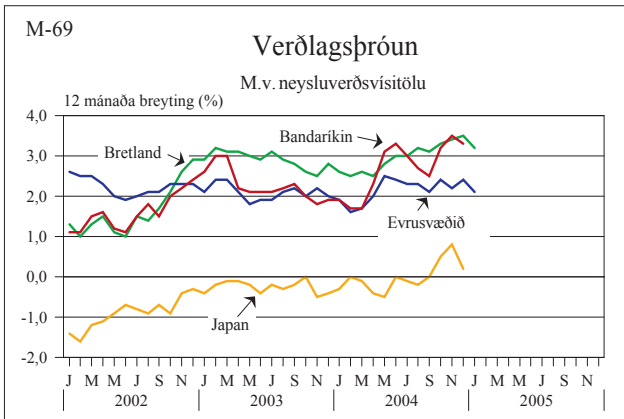
VII Fjármálamarkaðir

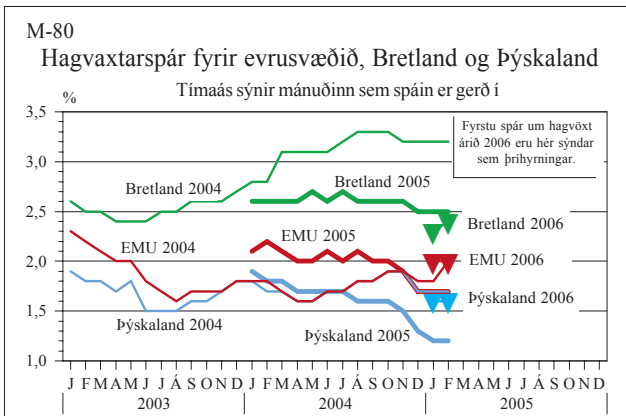
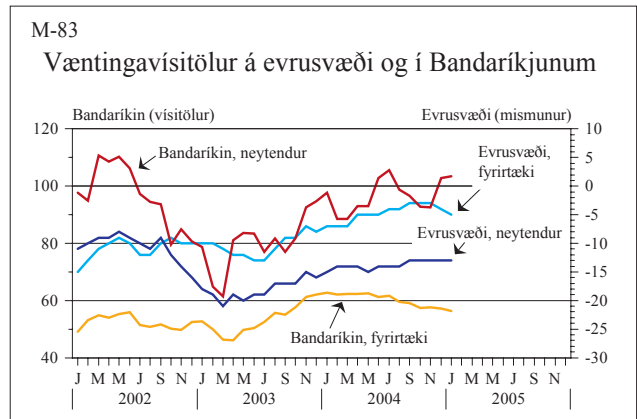
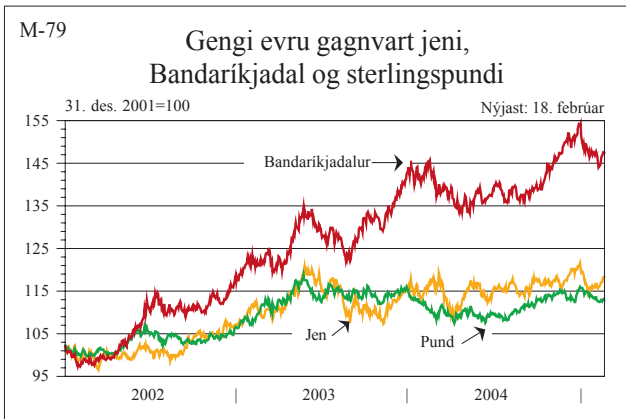
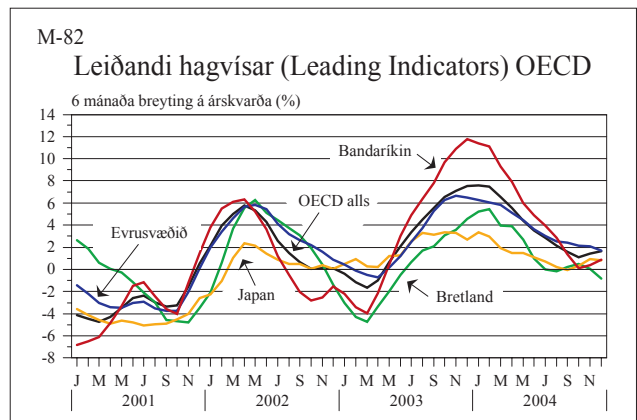
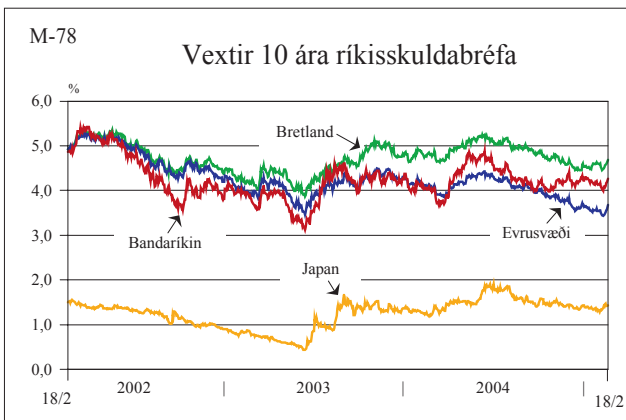
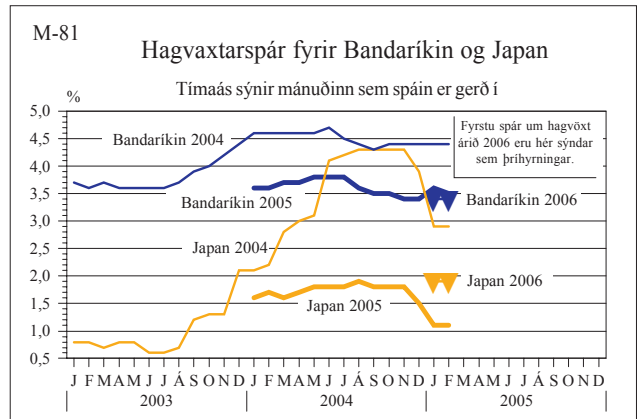
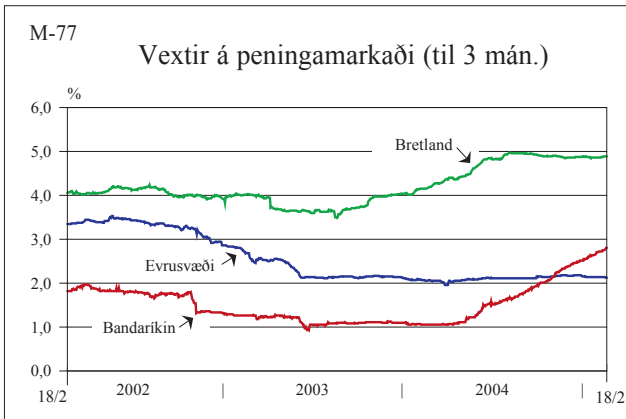
VII Fjármálamarkaðir

VIII Alþjóðleg efnahagsmál

VIII Alþjóðleg efnahagsmál

Skýringar við myndir í Hagvísum Seðlabanka Íslands

Mynd 1. Verðbólga (VNV og kjarnavísitölur)

Heimild: Hagstofa Íslands. 12 mánaða %-breyting vísitölu neysluverðs og kjarnavísitalna 1 og 2. Einnig er sýnt verðból gumarkmið Seðlabanka Íslands sem tekið var upp í mars 2001.

Mynd 2. Verðlagsþróun: vörur

Heimild: Hagstofa Íslands. Sýndar eru 12 mánaða %-breytingar vísitölu neysluverðs og tveggja undirliða hennar; innlendra vara án búvara og grænmetis og innfluttra vara án áfengis og tóbaks.

Mynd 3. Verðlagsþróun: húsnæði og þjónusta

Heimild: Hagstofa Íslands. Sýndar eru 12 mánaða %-breytingar vísitölu neysluverðs og þriggja undirliða hennar; húsnæðis, opinberrar þjónustu og annarrar þjónustu.

Mynd 4. Verðlagsþróun: matvara, dagvara og bensín

Heimild: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands. Sýndar eru 12 mánaða %-breytingar í verðvísitölum þriggja undirflokka vísitölu neysluverðs; matvöru, dagvöru og bensíns.

Mynd 5. Verð innfluttrar vöru í vísitölu neysluverðs og vöruskiptavegin innflutningsgengisvísitala

Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands. Verð á innfluttum vörum án áfengis og tóbaksverðs í vísitölu neysluverðs. Vísitala með meðaltal tímabilsins sem myndin sýnir sem grunnildi. Vöruskiptavegin innflutningsgengisvísitala, meðaltal mánaðar, mars 1997 = 100.

Mynd 6. Undirliðir verðbólgu

Heimild: Hagstofa Íslands. Sýndar eru áhrif breytinga í nokkrum helstu undirflokkum vísitölu neysluverðs á sl. 1, 3, 6 og 12 mánuðum. Flokkarnir eru fimm: innlendar vörur án búvöru og grænmetis, innfluttar vörur án áfengis og tóbaks, húsnæði, opinber þjónusta og þjónusta á almennum markaði.

Mynd 7. Verðbólga á Íslandi og í viðskiptalöndunum

Heimildir: Hagstofa Íslands, Eurostat. Verðbólga á Íslandi og á EES-svæðinu miðað við 12 mánaða breytingu samræmdrar vísitölu neysluverðs (HICP). Verðbólga í viðskiptalöndunum er miðað við 12 mánaða breytingu vísitölu neysluverðs í Bandaríkjunum, Japan og Sviss en 12 mánaða breytingu í samræmdrar vísitölu neysluverðs í öðrum viðskiptalöndum.

Mynd 8. Verðbólguvæntingar

Heimild: Seðlabanki Íslands. Mælikvarðar á verðbólguvæntingar eru annars vegar verðbólguvæntingar almennings og fyrirtækja og hins vegar verðbólguálag ríkisskuldabréfa. Væntingar eru skv. könnunum sem IMG Gallup gerir fyrir Seðlabankann. Á árunum 2000-2002 sá IBM (áður PriceWaterHouseCoopers) um kannanirnar á verðbólguvæntingum almennings. Spurt er hver verðbólgan muni verða næstu 12 mánuði. Verðbólguálag ríkisskuldabréfa til 2 og 3 ára er reiknað út frá ávöxtunarkröfu ríkisvixla, ríkisbréfa og spariskirteina. Búnir eru til ferlar fyrir ávöxtun m.v. tímalengd þar sem brúað (interpolerað) er á milli einstakra flokka óverðtryggðra bréfa og verðtryggðra. Verðbólguálagið er þá munurinn á ávöxtun ferlanna í tilteknum tímalengdum. Fram til 15. apríl 2003 er verðbólguálag sýnt sem hlutfall ávöxtunarkröfu ríkisbréfa og spariskirteina til svipaðrar tímalengdar. Tölur eru í mánaðarlok 2001 - júní 2004 og daglegar frá 1. júlí 2004.

Mynd 9. Ársfjórðungslegur hagvöxtur og þjóðarútgjöld

Heimild: Hagstofa Íslands. Magnbreyting vergrar landsframleiðslu og þjóðarútgjalda frá sama fjórðungi á fyrra ári.

Mynd 10. Ársfjórðungsleg neysla og fjárfesting

Heimild: Hagstofa Íslands. Magnbreyting einkaneyslu, samneyslu og fjárfestingar frá sama fjórðungi á fyrra ári.

Mynd 11. Ársfjórðungsleg utanríkisviðskipti

Heimild: Hagstofa Íslands. Magnbreyting útflutnings og innflutnings frá sama fjórðungi á fyrra ári.

Mynd 12. Velta samkvæmt virðisaukaskattskýrslum

Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands. Sýndar eru tölur um heildarveltu og veltu innanlandsgreina. Tölur eru raunvirtar með vísitölu neysluverðs, vísitölu neysluverðs án húsnæðis eða vísitölu neysluverðs án bensíns og húsnæðis, eftir því sem við á, og árstíðarleiddréttar.

Mynd 13. Velta samkvæmt virðisaukaskattskýrslum: nokkrir undirflokkar

Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands. Sýndar eru tölur um þrjá undirflokkar; byggingarstarfsemi, smásöluverslun og þjónustugreinar. Tölur eru raunvirtar með vísitölu neysluverðs, vísitölu neysluverðs án húsnæðis eða vísitölu neysluverðs án bensíns og húsnæðis, eftir því sem við á, en ekki árstíðarleiddréttar.

Mynd 14. Dagvöruvelta

Heimild: Samtök verslunar og þjónustu (SVP). Velta dagvöru í smásölu samkvæmt smásöluvísitölu SVP-IMG. Raunvirt með verðvísitölu dagvöru frá Hagstofu. Nóvember 2001=100. Reiknað er hreyfanlegt þriggja mánaða meðaltal veltu og þannig sýnd bæði vísitala veltu og breyting hennar frá fyrra ári. Vísitalan er reiknuð af IMG skv. upplýsingum sem berast beint frá fyrirtækjum og er miðað við að a.m.k. 80% fyrirtækja í greininni skili upplýsingum.

Mynd 15. Greiðslukortavelta

Heimild: Seðlabanki Íslands. Velta greiðslukorta (samanlögð velta debetkorta og kreditkorta) innanlands og í heild (innanlands og erlendis). Staðvirt er með vísitölu neysliverðs (velta innanlands) og meðalgengisvísitölu (velta erlendis). Sýnd er breyting veltu frá fyrra ári í %, annars vegar í einum mánuði og hins vegar á tímabilinu frá ársbyrjun til loka hvers mánaðar.

Mynd 16. Velta og afkoma skráðra atvinnufyrirtækja

Heimild: Seðlabanki Íslands. Sýnd er raunveltuaukning og eftirfarandi hlutföll af veltu: hagnaður fyrir afskriftir og fjármagnsliði, hagnaður eftir skatta og fjármagnsliði. Úrtak er parað við fyrra ár og notaðar fyrirliggjandi upplýsingar hverju sinni.

Mynd 17. Sementssala og innflutningur og nýskráning bifreiða

Heimildir: Aalborg Portland Ísland hf., BM Vallá, Bilgreinasambandið, Hagstofa Íslands og Sementsverksmiðjan hf. Samanlögð sementssala þriggja seljenda. Sementssala í hverjum mánuði er árstíðarleiddrétt. Tölur um innflutning bifreiða eru frá Hagstofu og ná yfir fólksbíla eingöngu. Tölur um nýskráningu bifreiða eru frá Bilgreinasambandinu og ná yfir bæði nýjar og notaðar bifreiðir í öllum flokkum (fólks-, hópferða-, vöru- og sendibifreiðir). Í öllum tilvikum er reiknað er þriggja mánaða hreyfanlegt meðaltal og sýnd 12 mánaða breyting þess.

Mynd 18. Raforkusala

Heimild: Orkustofnun. Almenn raforkunotkun (þ.e. án notkunar stóriðju), án notkunar Landsvirkjunar. Árstíðarleiddréttar, mánaðarlegar tölur, sýndar sem breyting þriggja mánaða hreyfanlegs meðaltals yfir 12 mánuði.

Mynd 19. Samningsverð í útboðum og hlutfall samningsverðs og kostnaðaráætlana

Heimildir: Framkvæmdasýsla ríkisins, Innkaupastofnun Reykjavíkur og Vegagerðin. Miðað er við ársfjórðungslegt, vegið meðaltal samninga. Sýnd er fjárhæð samninga og hlutfall samningsverðs og kostnaðaráætlana.

Mynd 20. Væntingavísitölur IMG Gallup

Heimild: IMG Gallup. Væntingavísitala IMG Gallup ásamt vísitölum um mat á núverandi ástandi og væntingar til 6 mánaða.

Mynd 21. Ársfjórðungslegur viðskiptajöfnuður

Heimildir: Seðlabanki og Hagstofa Íslands. Viðskiptajöfnuður sýndur sem hlutfall af (i) vergri landsframleiðslu og (ii) útflutningi vöru og þjónustu í sama ársfjórðungi.

Mynd 22. Vöruskiptajöfnuður sem hlutfall af vöruútflutningi

Heimild: Hagstofa Íslands. Hreyfanlegt 12 mánaða hlutfall.

Mynd 23. Vöruinnflutningur og vöruútflutningur

Heimild: Hagstofa Íslands. Innflutningur eða útflutningur síðustu 12 mánaða sem hlutfall af 12 mánuðum þar á undan.

Mynd 24. Vöruútflutningur

Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands. Verðmæti vöruútflutnings, reiknað á föstu gengi m.v. útflutningsvegna meðalgengisvísitölu. Sýnt er 3 mánaða hreyfanlegt meðaltal, fyrir heildarvöruútflutning og vöruútflutning að undanskildum skipum og flugvélum.

Mynd 25. Vöruútflutningur eftir vöruflokkum

Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands. Sýnt er útflutningsverðmæti þriggja flokka útflutningsvara (sjávarafurðir, ál og kísiljám og iðnaðarvörur), reiknað á föstu gengi. Þriggja mánaða hreyfanlegt meðaltal sýnt sem vísitala, janúar 2000=100.

Mynd 26. Árstíðarleiddréttur vöruinnflutningur

Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands. Hreyfanlegt 3 mánaða meðaltal vöruinnflutnings er árstíðarleiddrétt. Sett á fast verð og gengi með vísitölu erlends verðlags og meðalgengisvísitölu m.v. innflutning. Vísitala erlends verðlags er fengin með því að vega saman með gengisvog vísitölur verðlags í helstu viðskiptalöndum.

Mynd 27. Verð- og magnþróun í vöruviðskiptum

Heimild: Hagstofa Íslands. Verð og magnþróun innflutnings og útflutnings. Almennur innflutningur jafngildir heildarvöruinnflutningi að frátöldum skipum flugvélum og ýmsum vörum (afgangslíður). Almennur útflutningur jafngildir heildarvöruútflutningi að fráregnum skipum, flugvélum og ýmsum vörum (afgangslíður).

Mynd 28. Þjónustujöfnuður

Heimild: Seðlabanki Íslands. Sýnd er breyting verðmætis útfluttrar og innfluttrar þjónustu frá sama fjórðungi fyrra árs, reiknað á föstu gengi.

Mynd 29. Undirþættir viðskiptajafnaðar

Heimild: Seðlabanki Íslands. Viðskiptajöfnuður í hverjum ársfjórðungi í ma.kr., skipt eftir helstu undirþáttum (vöruskiptajöfnuður, þjónustujöfnuður og þáttatekjujöfnuður.) Rekstrarframlög eru talin með þáttatekjum.

Mynd 30. Mánaðarlegar aflatölur

Heimild: Fiskistofa. Mánaðarlegt aflamagn (í tonnum) botnfisks og uppsjávarfisks.

Mynd 31. Afli og útflutningsverðmæti sjávarafurða

Heimildir: Fiskistofa og Hagstofa Íslands. Afli íslenskra skipa á heimamiðum og fjarimiðum. Sýnt er aflamagn eftir helstu flokkum, uppsafnað frá ársbyrjun til loka næstliðins mánaðar. Verðmæti útfluttra sjávarafurða eftir helstu flokkum eru f.o.b.-tölur á nafnvirði, uppsafnaðar frá áramótum, en ná oftast mánuði styttra fram en tölur um aflamagn.

Mynd 32. Verð á sjávarafurðum og áli

Heimildir: Hagstofa Íslands og London Metal Exchange (LME). Verð sjávarafurða mælt í íslenskum krónum skv. mánaðarlegum verðvísitölum Hagstofu Íslands Það er umreiknað yfir í erlendan gjaldmiðil með því að deila með vöruskiptavog m.v. útflutning. Verð áls frá LME í Bandaríkjadöllum. Sýnd eru mánaðarleg meðaltöl og auk þess nýjasta álverð. Ekki er árstíðarleidd.

Mynd 33. Olíu- og bensínverð

Heimild: Bloomberg. Hráolía, bensín og IPE, framvirkt verð. Sýnd eru mánaðarleg meðaltöl, seinustu dagverð og framvirkt verð næstu fjögurra ársfjórðunga í Bandaríkjadöllum.

Mynd 34. Hrávöruverð á heimsmarkaði

Heimild: EcoWin/Economist. Vikulegar tölur. Sýndar eru tvær vísitölur; hrávöruverð í heild án eldsneytis og verð matvæla, bæði í Bandaríkjadöllum og evrum.

Mynd 35. Ársfjórðungslegt raungengi

Heimild: Seðlabanki Íslands. Ársfjórðungslegar tölur. Raungengi miðað við hlutfallslegt neysluverð annars vegar og hlutfallsleg laun hins vegar.

Mynd 36. Atvinnuleysi

Heimildir: Vinnuálastofnun, Seðlabanki Íslands. Mánaðarlegar tölur. Skráð atvinnuleysi sem hlutfall af mannafla, mælt og árstíðarleidd. Skráð atvinnuleysi er meðalfjöldi einstaklinga sem skráðir eru á atvinnumiðlunum á öllu landinu, sem hlutfall af áætluðum mannafla á vinnumarkaði í hverjum mánuði.

Mynd 37. Störf í boði hjá vinnumiðlunum

Heimild: Vinnuálastofnun. Framboð á lausum störfum hjá vinnumiðlunum í lok hvers mánaðar. Þriggja mánaða hreyfanleg meðaltöl.

Mynd 38. Veitt atvinnuleyfi

Heimild: Vinnuálastofnun. Heildarfjöldi útgefna atvinnuleyfa er sýndur og einnig fjöldi nýrra leyfa (og leyfa vegna nýs vinnustaðar). Þriggja mánaða hreyfanleg meðaltöl.

Mynd 39. Fjöldi starfandi

Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands. Frá 2003 er byggt á upplýsingum úr ársfjórðungslegri vinnumarkaðsrannsókn Hagstofu. Fram til ársins 2003 var byggt á upplýsingum úr staðgreiðslugögnum. Niðurstöður frá og með janúar 2003 eru því ekki fyllilega sambærilegar við fyrri niðurstöður.

Mynd 40. Meðalvinnutími og heildarvinnutími á viku

Heimild: Hagstofa Íslands. Byggt er á upplýsingum úr vinnumarkaðsrannsókn Hagstofu. Fram til ársins 2003 náði vinnumarkaðsrannsóknin einungis til sinnar hvorrar vikunnar í apríl og nóvember en frá og með janúar 2003 er rannsóknin samfelld, hverju ársfjórðungsúrtaki skipt jafnt á 13 vikur og niðurstöður birtar ársfjórðungslega. Niðurstöður frá og með janúar 2003 eru því ekki fyllilega sambærilegar við fyrri niðurstöður. Heildarvinnutími er margfeldi fjölda þeirra sem voru við vinnu í viðmiðunarviku og meðalvinnutíma þeirra.

Mynd 41. Atvinnuleysi og atvinnuþátttaka skv. könnun Hagstofu

Heimild: Hagstofa Íslands. Byggt er á upplýsingum úr vinnumarkaðsrannsókn Hagstofu. Fram til ársins 2003 náði vinnumarkaðsrannsóknin einungis til sinnar hvorrar vikunnar í apríl og nóvember en frá og með janúar 2003 er rannsóknin samfelld, hverju ársfjórðungsúrtaki skipt jafnt á 13 vikur og niðurstöður birtar ársfjórðungslega. Niðurstöður frá og með janúar 2003 eru því ekki fyllilega sambærilegar við fyrri niðurstöður.

Mynd 42. Launavísitala og kaupmáttur launa

Heimild: Hagstofa Íslands. 12 mánaða breyting launavísitölunnar, tímabil miðast við útreikningstíma. Kaupmáttur sem launavísitala staðvirk með vísitölu neysluverðs.

Mynd 43. Laun á almennum markaði, hjá opinberum starfsmönnum og launaskrið

Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands. Ársfjórðungslegar tölur. Laun á almennum markaði og laun hjá opinberum starfsmönnum og bankamönnum eru undirliðir launavísitölunnar. Tímabil miðast við útreikningstíma vísitölunnar. Launaskrið er hækkun launa á almennum markaði samkvæmt launavísitölu umfram mat hagfræðisviðs á hækkun vegna kjarasamninga. Myndin sýnir launaskrið yfir sl. fjóra ársfjórðunga.

Mynd 44. Tekjuafgangur og hreinn lánsfjárafgangur ríkissjóðs

Heimild: Mánaðaryfirlit Fjársýslu ríkisins í úrvinnslu Seðlabanka Íslands. Tekjuafgangur síðustu fjögurra mánaða sem hlutfall af tekjum sömu mánaða, hvort tveggja raunvirt. Lánsfjárafgangur síðustu fjögurra mánaða sem hlutfall af tekjum sömu mánaða, hvort tveggja raunvirt. Raunvirðing miðað við vísitölu neysluverðs.

Mynd 45. Tekjur og gjöld ríkissjóðs

Heimild: Mánaðaryfirlit Fjársýslu ríkisins í úrvinnslu Seðlabanka Íslands. Innheimtar tekjur og greidd gjöld, 12 mánaða raunbreyting milli fjögurra mánaða hreyfanlegra meðaltala. Raunvirðing miðað við vísitölu neysluverðs.

Mynd 46. Tekjur ríkissjóðs án eignasölu og gjöld án vaxta

Heimild: Mánaðaryfirlit Fjársýslu ríkisins í úrvinnslu Seðlabanka Íslands. Tekjur ríkissjóðs án eignasölu og gjöld ríkissjóðs án vaxta. 12 mánaða raunbreyting milli fjögurra mánaða hreyfanlegra meðaltala. Raunvirðing miðað við vísitölu neysluverðs.

Mynd 47. Þróun skatttekna ríkissjóðs

Heimild: Mánaðaryfirlit Fjársýslu ríkisins í úrvinnslu Seðlabanka Íslands. Þrjú flokkar skatttekna; tekjuskattur einstaklinga og tryggingagjöld, virðisaukaskattur og gjöld tengd innflutningi og áfengi. 12 mánaða raunbreyting milli fjögurra mánaða hreyfanlegra meðaltala. Raunvirðing miðað við vísitölu neysluverðs.

Mynd 48. Þróun ríkisútgjalda

Heimild: Mánaðaryfirlit Fjársýslu ríkisins í úrvinnslu Seðlabanka Íslands. Þrjú tegundaflokkar útgjalda ríkis (eftir málaflokkum); almenn mál, atvinnumál og félagsmál. 12 mánaða raunbreyting milli fjögurra mánaða hreyfanlegra meðaltala. Raunvirðing miðað við vísitölu neysluverðs.

Mynd 49. Hlutaáhrif markaður: Mánaðarleg velta og dagleg verðþróun

Heimild: Kauphöll Íslands. Sýnd er mánaðarleg heildarvelta skráðra hlutabréfa (á þingi og utan þings, Tilboðsmarkaður meðtalinn) og dagleg gildi úrvalsvísitölu og þingvísitölu aðallista. Nýjasta talan um veltu er velta yfirstandandi mánaðar til og með föstudegi fyrir útgáfu Hagvísu.

Mynd 50. Fasteignaverð: íbúðaverð á höfuðborgarsvæði

Heimildir: Fasteignamat ríkisins og Hagstofa Íslands. Núvirt fermetraverð (staðgreiðsluverð) íbúðarhúsnæðis á höfuðborgarsvæðinu miðað við vísitölu Fasteignamats ríkisins. Sýnd er vísitala raunverðs og 12 mánaða breyting nafnverðs. Mánaðargildin eru hreyfanleg þriggja mánaða meðaltöl.

Mynd 51. Raunverð atvinnuhúsnæðis á höfuðborgarsvæði

Heimildir: Fasteignamat ríkisins, Seðlabanki Íslands. Ársfjórðungstölur. Vegið meðaltal iðnaðar, verslunar og skrifstofuhúsnæðis, 1995=100. Sýnt er bæði einfalt meðaltal samninga og vegið eftir stærð húsnæðis.

Mynd 52. Verð veiðheimilda í þorski

Heimildir: LÍÚ og Kvótaping. Sýnt er meðalverð hvers mánaðar á aflahlutdeild (varanlegur kvóti) og aflamarki (leigukvóti eða skammtímakvóti) í þorski.

Mynd 53. Útlánaaukning lánakerfisins

Heimild: Seðlabanki Íslands. Breyting frá sama ársfjórðungi síðasta árs. Útlán til heimila, fyrirtækja og útlán alls.

Mynd 54. Skuldir heimilanna við helstu lánastofnanir

Heimild: Seðlabanki Íslands. Skuldir einstaklinga í lok hvers mánaðar við innlánsstofnanir, við lífeyrissjóði og fjárfestingarlánasjóði samanlagt, og við allar framangreindar stofnanir samanlagt. Einnig er sýnd raunbreyting samanlagðra skuldanna frá sama tíma á fyrra ári, raunvirt er með vísitölu neysluverðs.

Mynd 55. M3 og innlend útlán innlánsstofnana

Heimild: Seðlabanki Íslands. 12 mánaða %-breytingar á mánaðarlokatölum. Útlánaþróun er einnig sýnd leiðrétt fyrir áætluðum áhrifum verðlags- og gengisbreytinga á stofn verðtryggðra og gengistryggðra lána. Við útreikning á breytingum milli ára er leiðrétt fyrir innkomu Kaupþings banka og Glitnis í reikninga innlánsstofnana með því að bæta útlánum þeirra við útlán innlánsstofnana á fyrra tímabilinu. Einnig er sýnt raungildi útlána, reiknað miðað við vísitölu neysluverðs.

Mynd 56. Raungildi M3 og innlendra útlána innlánsstofnana

Heimild: Seðlabanki Íslands. Útlán og peningamagn (M3) í lok hvers mánaðar er fært til fasts verðs með vísitölu neysluverðs. Peningamagn er árstíðarleiðrétt. Janúar 2001=100.

Mynd 57. Grunnfé og endurhverf viðskipti við Seðlabankann

Heimild: Seðlabanki Íslands. Grunnfé Seðlabankans og staða endurhverfra viðskipta lánastofnana við Seðlabankann. Sýnd er 12 mánaða breyting þriggja mánaða meðaltala.

Mynd 58. Stýrivextir Seðlabanka Íslands og vextir á peningamarkaði

Heimild: Seðlabanki Íslands. Vikulegar tölur um ávöxtun í endurhverfum verðbréfasamningum Seðlabankans við lánastofnanir og ávöxtun á peningamarkaði á skuldbindingum til eins dags og þriggja mánaða.

Mynd 59. Skammtíma vextir og vaxtamunur við útlönd

Heimild: Seðlabanki Íslands. Munur þriggja mánaða ríkisvixlavaxta á Íslandi og í viðskiptalöndunum. Skammtímaraunvextir eru reiknaðir sem vextir í endurhverfum verðbréfa kaupum Seðlabankans leiðréttir fyrir reiknuðu verðbólguálagi ríkisbréfa til 2 ára (frá 15. apríl 2003). Fram til 15. apríl 2003 var verðbólguálagið metið sem munur á ávöxtunarkröfu óverðtryggðra ríkisbréfa og verðtryggðra spariskírteina. Frá og með júlí 2002 var miðað við flokkana RIKB 07 0209 og RIKS 05 0410 en þar áður var miðað við flokkana RIKB 03 1010 og RIKS 03 0210. Vikulegar tölur.

Mynd 60. Ávöxtunarkrafa óverðtryggðra skuldabréfa

Heimild: Seðlabanki Íslands. Ávöxtun ríkisbréfa miðað við hagstæðasta kauptilboð í flokkana RIKB 07 0209, RIKB 13 0517 og RIKB 10 0317. Daglegar tölur.

Mynd 61. Tímaróf óverðtryggðra vaxta

Heimild: Seðlabanki Íslands. Myndin vinstra megin sýnir REIBOR-vexti á lánum til mislangs tíma. Myndin hægra megin sýnir vexti í kauptilboðum á ríkisvixlum og ríkisbréfum.

Mynd 62. Ávöxtunarkrafa verðtryggðra langtímaskuldabréfa

Heimild: Seðlabanki Íslands. Ávöxtun miðað við hagstæðasta kauptilboð viðskiptavaka í spariskírteini, húsbréf og íbúðabréf. Sýndir eru flokkarnir RS15 1001, IBH26 0315 og HFF150434. Daglegar tölur.

Mynd 63. Meðalvextir óverðtryggðra útlána banka og sparisjóða, ávöxtun ríkisbréfa og stýrivextir

Heimild: Seðlabanki Íslands. Meðalvextir og meðalkjörvextir á óverðtryggðum skuldabréfalánum banka og sparisjóða, ávöxtunarkrafa ríkisbréfa (flokkur RIKB 07 0209) og vextir í endurhverfum verðbréfa kaupum Seðlabankans.

Mynd 64. Meðalvextir verðtryggðra útlána banka og sparisjóða og ávöxtun spariskírteina

Heimild: Seðlabanki Íslands. Meðalvextir og meðalkjörvextir á verðtryggðum skuldabréfalánum banka og sparisjóða og ávöxtunarkrafa húsbréfa (flokkur IBH 26 0315) og spariskírteina (flokkur RIKS 15 1001).

Mynd 65. Mismunur meðalkjörvaxta og stýrivaxta, mismunur útlánsvaxta banka og ávöxtunarkrafa spariskírteina

Heimild: Seðlabanki Íslands. Mismunur verðtryggðra meðalútlánsvaxta banka og sparisjóða og ávöxtunarkröfu spariskírteina (flokkur RIKS 15 1001) (þessar raðir eru sýndar í mynd 64). Mismunur óverðtryggðra meðalkjörvaxta banka og sparisjóða og vaxta í endurhverfum verðbréfa kaupum Seðlabankans.

Mynd 66. Út- og innlánsvextir banka og sparisjóða (verðtryggð kjör)

Heimild: Seðlabanki Íslands. Vegið meðaltal meðalvaxta verðtryggðra skuldabréfalána og vegið meðaltal innlánsvaxta á verðtryggðum reikningum bundnum í 60 mánuði hjá bönkum og sparisjóðum.

Mynd 67. Gengi krónu gagnvart evru og Bandaríkjadal og gengisskráningarvísitala krónu

Heimild: Seðlabanki Íslands. Gengi evru og Bandaríkjadals gagnvart krónu miðað við skráð opinbert viðmiðunargengi Seðlabanka Íslands og gengisskráningarvísitala krónunnar. Daglegar tölur.

Mynd 68. Nafngengi og raungengi krónu

Heimild: Seðlabanki Íslands. Raungengi krónu, mánaðarlegar tölur miðað við hlutfallslegt neysluverð. Gengisskráningarvísitala íslensku krónunnar, mánaðarleg meðaltöl. Nýjasta gildi gengisskráningarvísitölu er meðaltal þeirra daga sem liðnir eru í mánuðinum fram að útgáfu Hagvísu.

Mynd 69. Verðlagsþróun erlendis

Heimild: EcoWin. Mánaðarlegar 12 mánaða breyting neysluverðs í Bandaríkjunum, á evrusvæðinu, í Bretlandi og Japan.

Mynd 70. Atvinnuleysisþróun erlendis

Heimild: EcoWin. Mánaðarlegar tölur. Árstíðarleiddrétt atvinnuleysi (fjöldi atvinnulausra sem hlutfall af mannafla) í Bandaríkjunum, á evrusvæðinu, í Bretlandi og Japan.

Mynd 71. Iðnaðarframleiðsla erlendis

Heimild: EcoWin. Mánaðarlegar tölur. Árstíðarleiddrétt iðnaðarframleiðsla sem vísitala (2000=100) í Bandaríkjunum, á evrusvæðinu, í Bretlandi og Japan.

Mynd 72. Hagvöxtur erlendis

Heimild: EcoWin. Ársfjórðungslegar tölur. Magnbreyting vergrar landsframleiðslu frá sama fjórðung á fyrra ári í Bandaríkjunum, á evrusvæðinu, í Bretlandi og Japan.

Mynd 73. Vöxtur breiðs peningamagns erlendis

Heimild: EcoWin. Mánaðarlegar tölur. Peningamagn skilgreint sem M3 eða því sem næst.

Mynd 74. Útlánavöxtur innlánsstofnana erlendis

Heimild: EcoWin. Mánaðarlegar tölur. Útlán án markaðsverðbréfa. Tölur fyrir Bretland eru aðeins útlán til einkageira.

Mynd 75. Hlutabréfaverð erlendis

Heimild: EcoWin. Daglegar tölur. Sýndar eru breiðar hlutabréfavisitölur; S&P 500 í Bandaríkjunum, EURO STOXX Index á evrusvæðinu, FTSE 350 í Bretlandi og Nikkei 225 í Japan. Vísitölurnar eru allar settar á 100 í ársbyrjun 2000.

Mynd 76. Stýrivextir seðlabanka erlendis

Heimild: EcoWin. Daglegar tölur um stýrivextir Seðlabanka í Bandaríkjunum, á evrusvæðinu og í Bretlandi.

Mynd 77. Vextir á peningamarkaði erlendis

Heimildir: EcoWin. Daglegar tölur um vexti á peningamarkaði til þriggja mánaða í Bandaríkjunum, á evrusvæðinu og í Bretlandi.

Mynd 78. Vextir 10 ára ríkisskuldabréfa erlendis

Heimild: EcoWin. Daglegar tölur. Vextir 10 ára ríkisskuldabréfa í Bandaríkjunum, á evrusvæðinu, í Japan og Bretlandi.

Mynd 79. Gengi evru gagnvart jeni, Bandaríkjadal og bresku pundi

Heimild: Seðlabanki Íslands. Daglegar vísitölur. Krossgengi miðað við íslenska krónu. Vísitölurnar eru settar á 100 31. desember 2001.

Mynd 80. Hagvaxtarspár fyrir evrusvæðið, Bretland og Þýskaland

Heimild: Concensus Forecasts. Spá um árlegan raunvöxt vergrar landsframleiðslu á evrusvæði, í Bretlandi og Þýskalandi. Byggt á mánaðarlegum spám 240 stofnana víðsvegar um heim sem vegnar eru saman. Sýndar eru spár fyrir næstliðið ár, yfirstandandi ár og næsta ár, og er einn ferill fyrir hvert ár. Hver ferill sýnir því þróun spár um hagvöxt viðkomandi ríkis á viðkomandi ári.

Mynd 81. Hagvaxtarspár fyrir Bandaríkin og Japan

Heimild: Concensus Forecasts. Spá um árlegan raunvöxt vergrar landsframleiðslu í Bandaríkjunum og Japan. Byggt á mánaðarlegum spám 240 stofnana víðsvegar um heim sem vegnar eru saman. Sýndar eru spár fyrir næstliðið ár, yfirstandandi ár og næsta ár, og er einn ferill fyrir hvert ár. Hver ferill sýnir því þróun spár um hagvöxt viðkomandi ríkis á viðkomandi ári.

Mynd 82. Leiðandi hagvísar (Leading Indicators) OECD

Heimildir: EcoWin, OECD. 6 mánaða breyting á árs kvarða. OECD, Bandaríkin, evrusvæðið, Bretland og Japan. Leiðandi hagvísar OECD eru samsettir og byggjast á breiðu safni annarra hagvísa.

Mynd 83. Væntingavísitölur á evrusvæðinu og í Bandaríkjunum

Heimildir: EcoWin, European Commission, The Conference Board í Bandaríkjunum og Institute for Supply Management (ISM Report on Business) í Bandaríkjunum. Sýndar eru væntingavísitölur fyrir neytendur og fyrirtæki.